

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 05656

GEZAMLTE LIDER, 1904-1924

David Einhorn

*Permanent preservation of this book was made possible
by Samuel & Phyllis Rubinovitz*

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דוד איינהארן
געזאַמלטע לידער

אלע רעכט פון איבערזעצן און איבערזרוקן
געהערט דעם מחבר

Copyright by
David Einhorn

געדרוקט ביי לוצע און פאָגט גי. מ. ב. ה. בערלין

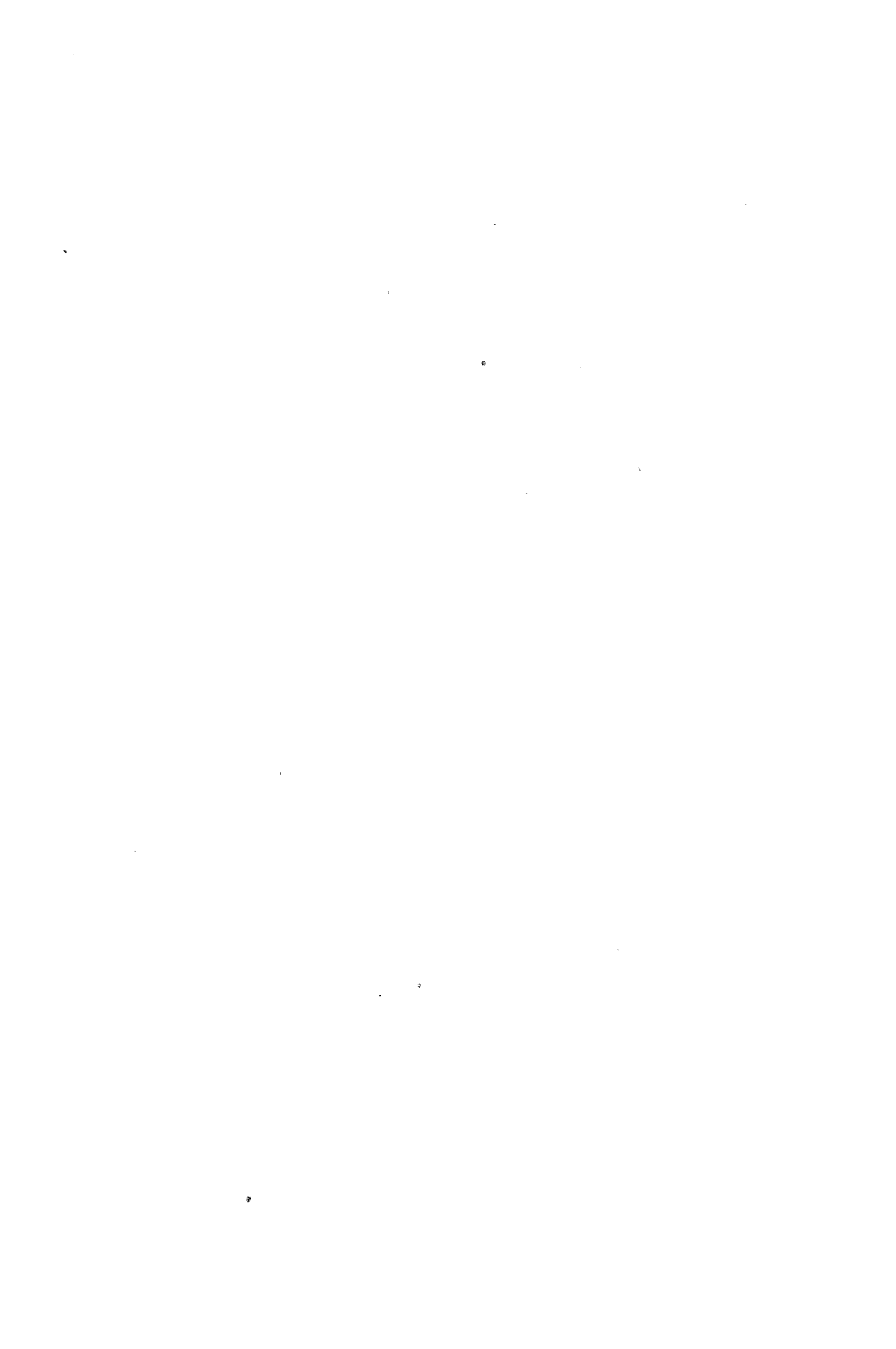
דוד
איינהארן
געזאמלטע
לידער

1904 – 1924

פארלאג יידישע ארבעטער-בוכהאַנדלונג, בערלין

דער בלאַסער בת-מלכה, נאָך וועלכער איך בענק
און וועל זי נישט קיינמאָל געפינען,
פאַר דער, וואָס איך פלעג אין די פינסטערע נעכט
די האַרציגסטע מעשה'לעך שפינען.

נאָך דער, וואָס איך גאַר אין די ליכטיגע טעג
און זוך זי אין ראָזע פאַרנאַכטן,
דער יונגער פרינצעסין, וואָס וואוינט ערגעץ וואו
ערגעץ וואו אין אַ שלאָס אַ פאַרמאַכטן.

I

מיין היים

מיין נשמה געהערט,
מיין נשמה געהערט
צו מיין שמעטל, וואָס ליגט
אויף דער ליטווישער ערד.
זייער ווייניג איז דאָרט
פאר אַ גליקליכן אָרט.
פארדערפאר איז דאָס הויך,
טיפּ דער הימל אָהן ברעג
און עס ציט זיך דורך אים
גאָטס געשמערנטער וועג.
און ביינאָכט, ווער עס וויל
אין גאָטס פאַלאַצן זיין,
מאָכט דאָס פענסטערל אויף,
קוקט אין הימל אַריין.

נישט דער ווינגארטן בליט,
נישט דער גארדעפל גליט —
אויף די פעדער צעשפרייט,
ווען אַ ווינטערע ווייהט,
כוואַריעט שטייַל זיך פאַרשעמט
אונזער אַרעמער ברויט.
דאָך געבענטשט זאָל ער זיין
מער פון בוימל און וויין,
ווייל ער שייצט אונזער הויז,
און דערקוויקט אונזער זעל
און דערלאָזט נישט די גויט,
וועלכע היט אונזער שוועל.

און פאַרטראַכט איז דער וואַלד,
תמיד טונקל און קאַלט,
אומעט דרעמלט אין שוים
פון זיין בוימערנערויש.
נישט קיין יענערגעזאַנג,
נישט קיין רוסטיג געקלאַנג —
אין אוראַטן געשפרעך
פון די סאַסנעס אין הויך
ווערט דער פויגלגעזאַנג
אויך פאַרטרויערט און ווייך.
דאָך מיר נאַנט איז זיין ליד,
וועלכעס פליסט אַזוי מיר

אין מיין אוראלטער זעל.
אין דער זעל פון א איד
איז פאראן אזא קוואל,
וועלכער פליסט, ווי דאס ליד :
נישט עם רוישמ, נישט עם ברויזט,
נאָר עם שטרעמט און עם קוועלט,
ווי די בענקשאפט נאָך גאָט,
ווי דער צער פון דער וועלט.

מיין נשמה געהערט,
מיין נשמה געהערט
צו מיין שטעטל, וואָס ליגט
אויף דער ליטווישער ערד.
דאָרטן, שטיל אין אַ מאָל
האַט מיין זיידע אַ מאָל
אויף זיין וועג דורך דער וועלט
זיין מנהג געוויילט,
און דעם טרויער דערהערט,
און דעם באַדן באַטרערט,
און דערנאָך אין זיין טרוים
אין זיין אַלטן פאַרקלערט.
מיין נשמה געהערט,
מיין נשמה געהערט
צו מיין שטעטל, וואָס ליגט
אויף דער ליטווישער ערד.

די בעריאָזקע

רואיג, רואיג שאַקלט איר געראַקטעס, גריינעס קעפל
מיין ווייסניקע בעריאָזקעלע און דאוונט אָהן אַ שיעור.
יעדעס, יעדעס בלעטערע אירם שעפטשעט שמיץ אַ תפילה...
זיי שוין, קליין בעריאָזקעלע, מתפלל אויך פאַר מיר! ...

איך בין דאָ אַנערנדער, געקומען פון דערווייטן,
פרעמד איז מיר דער נאָט פון דאַנ' און פרעמד איז מיר זיין שפראַך,
נישט ער וועט מיין טרויער זען און נישט פאַרשטיין מיין תפילה,
כאָטש איך וועל מתפלל זיין, מתפלל זיין אַ סך.

פון דעם ווייטן מערב האָט זיך טרויעריג פאַרגנבעט
אין די דינע צווייגעלעך אַ ראָזער, צארטער שטראַל
און אַ לייכטן קוש געטאָן די בלעטלעך, די קליינע,
וועלכע האָבן דרעמלענדיג געהאַרכט דעם נאַכטיגאַל.

פון די ברייטע פערדער איו א ווינטערע געקומען
און דערצייילט די פלעמערלאך רעגענרן און א שיעור ...
עפעס האט אין הארצן טיף ביי מיר גענומען בענקען :
זיי שוין קליין בעריאוקערע, מתפלל אויך פאר מיר ! ...

עמיץ האָט זיך פאַרבענקט

עמיץ האָט זיך פאַרבענקט ...
צו דעם בלאָז-ווייסן רוים,
צו דעם נעיץ פון די צערטריכע, דיכטיגע שטראַלן
האָט פּרוּצלינג אַ שטייע מעלאָדיע דערגרייכט,
ווי אַ טרוים ...
און דערנאָך אין דער ווייטקייט פאַרפאַלן ...
עמיץ האָט זיך פאַרבענקט ...

דאָרטן ווייט, דאָרטן ווייט, וואו עס דרעמלט דער וואַלד
אין אַ נעפל פון מאַטאָוון זילבער
שטיי, אין אַ שאַטן פאַרהילט
פון אַניאָרעלטן בוים,

אויפ'ן פייכט-ווייבן גראָז, מיט אַ האַרפע אין האַנט,
מוז זיצן אַ ניעלאַנטער זינגער
און אַ ניגון פאַרטראַכט וועבן שטיף, וועבן שטיף
אויף די סטרונגעס מיט צערשליכע פינגער.
עמיץ האָט זיך פאַרבענקט...

ליטע

עס האָט מיך געפאַנגען דער אומעט, וואָס שוועבט אויף די מונקעלע פּעלדער
און רוט אויף די איינזאַמע ביימלעך, וואָס שטייען צעוואָרפן אויף זיי;
דער בלאָער, פאַרטרויערטער הימל, וואָס קוקט אַ פאַרוויינטער אַרונטער
דורך ווייסליכע, זיידענע נעפּלען, און פּוּל מיט אַ צערטליכן וויי;

די ראָזע און שטייַע פאַרנאַכטן, וואָס שטאַרבן, ווי ערנמע קינדער;
די נעכט, וועלכע באַדן זיך שטייַל אין אַ בלאַסן, אַ קרענקליכן שייַן;
די מאַרגענס, וואָס וועקן זיך אויף, ווי אַ שטייַכל אויף גוססע ליפּן;
די טעג, וואָס דערשיינען פאַרהילט, ווי זיי וואָרטן זיך שעמען צו זיי;

די שמאַלינקע טייכלעך, וואָס בלאַנדזשען פון אונטער ברונזע ווערבעס;
די ראָנקעס, אויף וועלכע עס שפּראַצן זיך אַרעמע בלימעלעך שטייַל;
די קליינע בעריאַזאַווע וועלדלעך אויף ברייטע, אומענדליכע שמרעקעס,
ווי איינציגע ליכטיגע טרוימען אין תּהום פון אַ שוואַרצן געפּיל.

עס האָט מיך פאַרברשומט דאָס לאַנד, וואו די זון קוקט אַרויס דורך אַ נעפּל;
דאָס לאַנד, וואו עס קומען קיין שטורעמס, נור ווינטעלעך קייקלען זיך מיד;
דאָס לאַנד, וועלכעס בענקט אין אַ טרויער און האַפט אין זיין שמענדיגן צווייפל;
דאָס לאַנד, וואו עס האָט זיך געוועבט מיין פאַרבענקמעס, פאַרזאָממעט ליד.

פֿאַרנאַכט

פון די ברייטע נאַרדנע פעלדער ווייהט אַ ווינטערע אַ מיידער,
און דאָס קלאַרע טייכל מורמלט, ווי פון שלאָף אַ קינד.
מיף פאַרוונקען אין געדאַנקען, שטייען, דרעמלעטריג, די פיימער
און די טונקלע ראַנקע הילט אַ ראָזער נעפל איין.

ווייט אין מזרח, וואו עס קען שוין נישט דער לעצטער שטראַל דערגרייכן,
צינדן, צינדן קליינע, בראַסע שמערנדלעך זיך אָן.
וועמעס וועג באַלייכטן ווערן זיי, די ליכטיגע, די ווייטע? ...
וועמען ווערן זיי פאַרפירן דאָרט מיט זייער ליכט? ...

בראַסער, בראַסער ווערט דער רויטער פלעק אין בענקענדיגן מערב,
און אַ שאַטן אַ געהיימער הילט די פעלדער איין.
ווייט אין מזרח הייבט אָן בלייבן, עמיץ הייבט דאָרט אָן צו האַפן ...
וואַרט, עס וועט זיך באַלד צעניסן דער רבנה'ס שיין ...

אין א לבנה נאכט

פארהילט האט דאָס ווערדל א זיכערנער נעפל,
באהאלטנדיג דאָרטן א שטיק פון דער נאכט,
און איבער די פעלדער, די ברײכריכע שטרעקעס,
געשוועבט האָבן זיידענע שאַמנס פארטראַכט.

אין לופט האָט געציטערט א צערטריכע וויסקייט
פון בענקשאַפט, און טרויער און שטיין פאַרדרום,
אזוויי די בלאַסקייט אויף מיידרשע באַקן,
וואָס נאָרן א ווייכן, א וועקנדן קוש.

פאַרווינגדיג שטייט זיינע זיכערנע ווערן,
איז ערנעץ א טייכל געשוואומען פאַרבענקט,
און שווימענדיג, נעצן געפלאַכטן פון שטראַלן,
וואָס האָט אים די קאַרטע לבנה געשענקט.

פון ווייטן געצאנקט האָבן פּייערלעך קליינע —
דאָס האָט ערגעץ שטייל וואו אַ דערפּל גערומט.
איז רופּטן געווייזט האָבן וואַרעמע ווינטלעך
און ליבליך געסודעט: ווי אַרײַן איז דאָ גוט...

* *
*

עם רוקט זיך אַרײַן נענטער און נענטער די נאַכט,
ווי אַ שוואַרצער, אַ רײזיגער אָדער.
אַ, רײבסטע, מיך שרעקט זי, עם שרעקט מיך איר בליק,
זי קוקט, ווי אַ ברינדער מיט אַפענע אויגן,
און ס'דוכט זיך די אויגן, זיי זעען, ווי מיר
און אפשר נאָך טיפער און בעסער ...
עם שרעקט מיך דאָס ווערדל, וואָס שיינט, ווי אַ פּרעק
אויפֿן טונקלען, בלאַזליכן הימל ...
וואָס טוט זיך איצט דאָרטן
און וואָס פאַר אַ סוד
וועבט זיך צווישן די ביימער,
וואָס שטייען אין דעקעס אין שוואַרצע געהילט,
און שווייגן און קוקן פאַרשטיינערט אַראָפּ
צו די שוואַרצע פאַרנרווערמע שטרויכן? ...

עס ווייזט זיך אַ שטערן, אַ צווייטער נאָך אים...
און ווינקען...

צו וועמען, מיין ריכטמע?

עס שרעקט מיך, אַ, טאָמער פאַרט איינער פון זיי
צו דער ערד און ווערט פּרוּציניג פאַרראַשן, —
דאַן אויבן אין הימל וועט פּערן אַ שטערן,
און אונטן וועט ווערן נאָך מערער מיט איינעם
אַ קאַרטן, פאַרראַשענעם קערפּער...
עס שרעקט מיך, מיין ריכטמע, די פּינסטערע נאַכט,
די געמיז פון רויניע שאַטנס...

פּרילינגס טרויער

דאָס איז שוין לאַנג, מיין קינד, געווען, שוין לאַנג . . .
ווען ס'האָט אין בראַעך רופט דער ערשמער קלאַנג
פון שטיין טרויער איינזאָם זיך צעשפּרייט,
און ערגעץ, אויף אַ פּרישן קבר דאָן
האָט קליינע, ווייסע בלומעלעך פון פּעלד
אַ קליינע, צארטע פּרויענהאַנט פאַרווייט.

שוין לאַנג, מיין קינד, געוועזן איז דאָס, לאַנג,
ווען ס'איז דאָס ערשמע האַרץ געוואָרן באַנג,
און אין אַ ווייסער זומערנאַכט אַליין
האָט שטייַל צווישן שלאַנקע סאַסנעס ווער
פאַרלוירן אין דעם טוי פון גראַז אַ טרער
און אין די שאַטנס אַ פאַרשטיקט געוויין.

געוועזן איז דאָס לאַנג, מױן קינד, שױן לאַנג...
אַראָפּ צו אונז איז אַ פאַרבענקטער גײס, וואָס
שוועבט אַרום און סודעט תמיד אין אונז
שטיר אַ סוד פון אַ פאַרנאַנגן נליק,
וואָס ציט אונז, ווי דער בלאַער, ווייטער שױן
פון שטערן, און לאַזט קיינמאַל נישט צו רו,
און וועקט דאָס האַרץ און דריקט פון אױג אַ טרער,
און רופט, און רופט, נישט וויסנדיג אַ וואו.

נאַכט-שטימונג

עס וויינען די טיף-בראָע דימלען
מיט לויטערע, נאָרדענע טרערן.
די טרערן — זיי פאַרן אין אומעט
פון טונקערע פערדער אַראָפּ.

און איבער די טונקערע שמרעקעס
שוועבט איינזאַם אַ טרויריגע שכינה
און קרייבט זיי, און קרייבט זיי די נאָרדענע
טרערן צו איר אין איר שוים.

דעריבער פאַרנעמסטו אַ רויש,
ווי פון צארטע, פון זיידענע פליגלען;
דעריבער הערסטו, ווי עס בראַנדזשעט
פאַרטראַכט עמויג-ווער אויפ'ן פערד.

און גלייך, ווי עס וועבט זיך אַ נאָלדענער
שנירעלע דורך אין דער לופטן,
באלד גריטשט זיך אַ זיידענעם ווינטל
אַריבער דעם שלאָפּיגן גראָן.

ווייסע נעכט

שראָף איינעם, מיין ליבסטע, און וואַרט...
באַלד וועלן זיי קומען, די ליכטיגע אַוונטס,
פאַרהילטע אין זיידענע טוילען,
צו שוועבן אַריבער די פעלדער,
אַזוי ווי פאַרשוממע יונגע בת מלכות,
וואָס האָבן פאַרלאָזט אין ביינאַכטיגע קליידער
די אַלמע צעוואָרפענע שרעסער.
אַ וואַרעמעס ווינטערלע וועט זיי באַגלייטן,
אַ חלום אַ רואינער וועט זיך צעשפרייטן
און איינזיגן אַרץ אויף דער וועלט.
ביי אַן שטיב דיין קאַפּ אויף מיין אַקסל און דרעמל
און זאָל דיך דאָס וואַרעמע ווינטערלע קושן,
ווי ס'קושט אַ פאַרשלאָפענע ברום.

שראָף איין, שראָף איין, פאַרוינק אין חלומות...
פּרעכט איין דיין נשמה אין זייערע נעצן
און וואַרט...
באַרד ווערן זיי קומען, די ליכטיגע אַונטם
צו שוועבן פאַרחלומט אַרום...

אין וואלד

עס וועט אונז פארווינגן דער רויש
פון די אלטע פארדרעמלטע סאָסנעס,
אַ שלאַנקע בעריאַזקע דערציירן
וועט אונז די לעגענדע פון וואַלד,
און שטייט אויף אַ הירש אויף אַ ווייסן,
צווישן די ערנסטע שטאַמן,
מיט אויגן רבנהדיג גרויסע,
וועט קומען איר צויבערגעשטאַלט.

און ווייט, דאָרטן, ווייט פון דער טיפקייט,
וואו שישטייען געפלאַכטן די ביימער,
וועט ברענגן דער עבאָ צומראַנגן,
געהיים אויף די פליגל פון ווינט,
אַ ווייטן, פאַרצווייפלטן קלאַפן.

גלייך ווי אין א טיר א פארמאכטער,
א ליד פון אַנאיינזאַמען נזיר,
א רוף, ערגעץ-וואו, א פארשמאַכטער,
א ברום פון א דורשטיגער חיה,
א שטים פון א בראַנדזשענדעם קינד.

און ביידע, און ביידע צוזאַמען
דאַרט וועלן מיר זיצן און טרוימען
פון איינזאַמע הייזרעך, וואָס ס'שטייען
פאַרבאַרגן אין טיפקייט פון וואַלד;
פון יונגע פאַרשופטע פרינצן,
פאַרוואַנדלט אין זינגנדע בוימען,
פון פייעררעך קליינע, וואָס שוועבן
ביינאַכט אויפ'ן מאַך אויפ'ן גראַען,
פון דרייסטע פאַרחלומטע ריטער,
וואָס בראַנדזשען אין נעפל אין בראַען.
די שלאַנקע בעריאָזקע פאַרטרויען
וועט אונז זייער וואונדערלענענדע,
און שטיץ אויף א הירש אויף א ווייסן
וועט קומען איר צויערגעשמאַלט.

די סאזשעלקע

אין שוים פון פארטרויערטע פעלדער, וואָס ציען זיך ווייט אָהן אַנענדע, באַהאַרט זיך אַ סאָזשעלקע איינזאַם, באַזעבט מיט אַ שטיקער רענענדע; עס ציטערט קיין איינציגער קנייטש ביי איר אויפֿן שפיגל דעם בלאַען, און ס'היט איר אַנאיינאַמע ווערבע, פאַרהירט אין אַ נעפֿל אַ גראָען.

עס היט זי די ווערבע און וויינט דורך די בלעמער באַהאַלטן, מיט טרען, וואָס קאַפען אַראָפּ אין צעשפּרייטן אַ זיבערנעם קרייז אויפֿן וואַסער, און ווען עס קומט אָן שטיק די נאַכט און צעשפּרייט אירע פינסטערע שאַטנס, דאַן גייט אויף אין טונקלען הימל און היט איר אַ שטערן אַ בלאַסער.

און צייטן פאַרגייען און קומען, עס בייטן די פעלדער דעם צודעק -- דאָ רוט זי, אזוי ווי אַ שטיקל קרישטאַל אויף אַ סאַמעט אַ גרינעם, דאָ שראַפט זי, אזוי ווי אַ שפיגל פאַרלירן צווישן דעם קאַרן, דאָ קוקט זי אַרויס פון בריליאַנטן באַדעקט מיט אַ זיבער אַ דינעם.

און צייטן פארגייען און קומען, נור אייביג בלייבט רואיג איר שפיגל,
עס שטערט נישט קיין איינציגער עכאָ דעם טיפן, פאָרלומטן שווייגן,
נור אָפּטמאָל נעמט דורך, ווי אַ ציטער, די הויכע פאָרקלערטע אַאירן,
און ס'הייבט אויף דער ווערבע געהיים זיך צו רירן די איינזאמע צווייגן.

פּרילינג

איך ווייס נישט, אוי, וואוהין עס ציט מיך מיין נשמה,
וואוהין עס רופן מיך די בלאַסע פּרילינגסנעכט,
בשעת איך טרעט ביי זיי אויף די פאַרטראַכטע ראַנקעס,
און זוך ביים ווייטן ברעג
פון האַריוואָנט מיין וועג.

איך ווייס נישט, נור מיר דוכט: מיר האָט זיך ווען געהלומט
אַ ווילדער גאַרטן, טיף אין אים אַנאַרטער שלאָס,
אַ בלאַסע פּרילינגסנאַכט גערוש האָט אויף די ביימער
און מילד צעוויקלט שטיף די בלעטלעך, וואָס אויף זיי,
און דורך דעם העכסטן דעמב האָט שטאַרץ געקוקט אַ טורעם
אין ווייטן, בלאַען רוים מיט פענסטער העלע צוויי.
און פּרילינג האָט פון זיי זיך איינער דאָרט פאַרלאָשן
און אויפגעמאַכט האָט אים אַ צארטע פּרויענהאַנט,
און איך האָב צוויי דערזען פאַרטרוימטע, בלאַע אויגן.

אַ לענגליך-ווייס געזיכט פון מירמלשטיין געשאַקט,
און ווי אַ בשוּף האָט זיך ווייך פון דאָרט געצויגן
אַ שטיקע מעלאָדיע און עפעס מיר געזאָגט.

איך ווייס נישט, נור עס ציט, עס ציט מיך מיין נשמה...
פאַרבשוּפט בין איך אין די פּאַסע פּריינגסנעכט...

האַרבעט-שטימונג

ווי שטייל עס צעלייגן זיך טרויריגע שאַטנס.
אַ ווינטערע ציטערט צווישן די צווייגן.
פאַרמאך דייע רייגע אויגן, מיין ליבסטע, און לאַמיר
אַ מעשה'לע שפיגען אין האַרבעטמיגן שווייגן.

דו זיי די בת מלכה, און איך דער בן-מלך.
אַ צערטליכער טרוים וועט אונז ביידן פאַרוועבן, —
אין ערגעץ אַ פאַלאַץ, וואָס טונקט זיך אין וועלדער,
פאַרהאַלטע וועלן מיר איינזאַם דאָרט לעבן.

דו הערסט, ווי עס רוישן די ביימער אין דרויסן,
אַ וואַלקן פאַרציט זיך אַריבער די שטערן,
אַ בייזער מכשף וועט פּלוצלינג ערשיינען
און וועט אונזער מאַרמאָרנעם פאַלאַץ צעשטערן.

דער יונגער בן-מלך וועט ערגעץ פארבלאנדזשען
און האַרצן פון אומעט אַ פעלזן אַ האַרטן;
אין צעלט פון אַ פאַסטוך וועט זיין די בת-מלכה
און ערנט פאַרלאָזן איר ליבסטן ערוואַרטן.

נאָר בלייבן אין מדבר וועט ער, אויף זיין קבר
וועט שטיין זיך אַנאיינזאַמער דאָרן געבויגן,
און שטיי אין אַ פינסטערער נאַכט דער בת-מלכה
וועט צומאַכן רואיג אַ פאַסטוך די אויגן.

נישט שרעק זיך, מיין ליבסטע, פאַרגעס אָן דער ענדע
פאַרזינק אין חלומות דיין האַרבסטין שויער
עס גיט אַזוי זעלטן אַ שיינע לעגענדע,
וואָס ס'זאָל נישט פאַרהילט זיין אין אייביגן טרויער.

דער ערשטער שניי

וויסניקע שנייעלעך וויגן זיך, וויגן זיך,
טאנצנדיג שטיפעריש לוסטיג און פריי.
עפעס איז יום-טובדיג ניי,
אויף די מויערן
האָט זיך אַ שמייכל צולייגט
און פארצויגן די גראָע, פארשטיינערטע טרויערן
מיט אַ באַוועגליכן ווייסן וואואַל.
טיף אין די גאַסן באַוועגן זיך
כוואַליעס פון מענטשן
אין זיכערנעם גראַניץ.
די יוגנט שפאַצירט.
און ס'קושן און פאַרן די קילניקע שנייעלעך
אויף וואַרעמע, ראָזיגע, מיידלשע פנימלעך;
פאַרשעמטע, מיט שטיפעריש-קינדישע שמייכלעך

פארן און קושן זיי שטייט אין די ליפעלעך,
פרעכטן אויף זייערע זיידענע לאַקן
פון ברומען אַ קראַנץ.
פארן און קושן,
פארן און קושן
און ווערן צענאַנגען אין קוש.

עס וויגן זיך, וויגן זיך ווייסנקע שנייעלעך,
טאַנצן, און פארן און פארן ...

II

פון אידישן געסל

דאָס ענגע געסל האָט פאַרהירט אַ זיידן שאַטן,
אַ וואַרעם ווינטל האָט די הייזערעך פאַרוויגט.
ווי קליינע קינדערעך, דערשראַקענע צוואַמען,
אַ דעכר ביי אַ דעכר שטייען זיי געדריקט.

אַ מיִלדער, געִרבער שיין צעגיסט זיך פון די פענסטער
און וועבט זיך היימליך איין אין פאַרהאַנג פון דער נאַכט.
פון אַרטן קרויסטער קומען איינזאַם ווייטע קלאַנגען,
וואָס שוועבן אויף דאָס ענגע געסעלע פאַרטראַכט.

ווי שמיר עס איז אַרום... עס ציטערן די שמערן.
די שכינה אָטעמט אָפּ אין טיפּן בלאַען רוים.
אַ שמייכל שוועבט אויף איר פאַרטרויערט בלאַסן פנים
און אויף דעם געסל רומט אַ בענקענדיגער טרוים.

יוגנט

- א שטיצער קראפ אין מיר ... א צערטליכער געדעכטער ...
- א שעמעוודיגער קוש ... א רייכטער דריק אין האנט ...
- א פענסטער א קליינס ... א ביימעלע א יונגס ...
- א ווייכע באנק פון גראז, וואס טוריעט זיך צום וואנט ...

- א טונקל-בראָ געווער ב מיט גינגאָרדענע שטערן ...
- אין שטיצקייט פון דער נאכט דאָס זשומען פון א גריל ...
- א ווייטער רויש, וואָס קומט צושווימען פון דעם טייכל ...
- א ווינטערע א שטיצס, וואָס גליטשט זיך אויפן גראָז ...

- דער ברעג פון האַריוואַנט, וואָס הייבט שוין אָן צו בלייבן ...
- א ווייסער טיור, וואָס הילט דאָס ענגע געסל איין ...
- א רעצטער ראַנגער קוש ... א שטיצער קראַפ אין ראָדן ...
- אין נאָכדעם ווייטע טריט, וואָס קלינגען אָפ געהיים.

תשעה-באב

עם האָט נישט דער הימל געקאָנט דעם טרויער פארטראָגן,
און שמיץ זיך אין שמראָמען פון ליכטיגע טרערן צענאָסן,
אַהן דונערן, צנועהדיג, האָבן די טראָפנס גענידערט פארלאָזן,
אַזוי ווי זיי וואָלטן אַ שטיקעס געבעט פאר אונז זאָגן.

דערנאָך האָט אַ שמראָל אַ פארשעמטער די דעכלעך די נאָסע
און יעטווידעס שטיינדל און וואָסער אין געסל מיט נינגאָלד פאַפליטערט,
אין לופט האָט קיין איינציגער קלאַנג און קיין איינציגעס ווינטל געציטערט,
פאַרנאָווערט, אַזוי ווי דער טרויער אויף פנימער בראָסע.

און ס'האָט זיך געדוכט, אַז אין ליכטיגן לופטן וועט פרוצלינג:
אַ זאַמדיגער מדבר מיט עטליכע פאַלמען זיך ווייזן,
אַ חורבה אַנלאַטע, פאַרוואַקסן מיט ווילדע, מיט טרוקענע נראָזן.
און אָנגעלענט דאָרט, אין אַ ווינקל, אַ יונגפרוי, פאַרוויקלט אין ווייסן.

לעגענדע

דערשראָקענע, שטיצע, פארטורליעט אין שאַמנס,
פארטיפטע אין זיך, אין דער אייגענער שוואַרצקייט,
צעציען זיך רייען פון פינסטערע הייזער
און בירדן אַ גאַס נאָך אַ גאַס.
און טיף אין די גאַסן אויף פייכט-קאַרטע שטיינער
מיט באַרוועסע פיס און צעריסענע קליידער,
גייט אומעט אַ הויכער, אַ בלאַסער, אַ דאַרער,
מיט אָפענע, בלינדע, פאַרצויגענע אויגן
און זוכט עפעס שטיץ מיט צעצויגענע פינגער,
און זוכט אָהן אַנאויפהער און זוכט...
און ווייט, ביי דעם ברעג פון די הונדערטער גאַסן,
שטייט איינזאַם אַ קליינע, פאַרלאָזענע חורבה.
די טיר מיט די פענסטער פאַרשראַנגן מיט ברעטער,

פון וועלכע עס קוקט דורך די שפאלטן ארויס
צו די גאסן א געהיימנים א שמומע :
בייטאג מיט א פינסטערן בליק פון א טויטן,
ביינאכט מיט א בייזן, א רויטליכן אפשיין,
אזוי ווי דער שיין פון א שרפה א וויימע,
וואס ציטערט ביים ברעג האַרדזאָגט.

און ווען אויפ'ן טורעם, וואס טונקט זיך אין הימל
שראָגט צווערף, און דער שיין פון די שמערן ווערט העלער,
גייט צו דאָן דער הויכער, דער ברינדער צום הורבה,
מיט ליפן געפרעסמע פון צער,
און קראַפט אין די קליינע, פארשראָגענע פענסטער,
און רופט דאָרטן עמיץ, און פעט דאָרטן וועמען,
און זוכט אין זיין אייגענעם עכאָ אנענטפער.
נור ס'ענטפערט אים קיינער פון דאָרטן...
א שמומע, זוי פריער, בלייבט איינזאם די הורבה,
פארשראָגן, פארוויקלט אין נאכטיגע שאַטנס,
באהאלטנדיג טיף דאָס געהיימנים, וואס קוקט
דורך די פינסטערע שפאלטן ארויס...

און ווי עס ווערט ליכטיג, דאָן ווערט פון דעם הויכן
א קליינעם, א שוואַכעם, א זעעוודיג מענטשער,
וואס וואַנדערט ארום מיט א פעקעלע סחורה
און האַנדלט און קויפט און פארקויפט.
נור ווי עס ווערט פינסטער און פוסט אין די גאסן,

דאן וואקסט ער אים ווידער אַ הויכער, אַ בראַסער,
מיט אַפענע, בלינדע, פאַרצויגענע אויגן,
און זוכט עפעס שטיץ מיט צעצויגענע פינגער,
און זוכט אָהן אַנאויפהער און זוכט ...

אמר אביי

אינדרויסן איז פרייניג, אינדרויסן איז וואָרעם.
עס ציען זיך שטראַלן, ווי גאַדענע פעדים,
ווי גליקליכע רגעס אין אייביגן אומעט,
און נעמען, ווי אַרעמס פאַרריכטע, אַרומעט,
און גלעטן די באַקן, און קושן די אויגן,
און ווערן אין ריכטיגע נעצן צעצויגן.

אינדרויסן איז פרייניג, עס שמייכלט די זון
דורך די בלאַטיגע שייבלעך פון אַלטן בית-מדרש :
אַ פאַרע פון גאַלד האָט פאַרשעמט דעם נר-תמיד,
ער קוקט איצט אַרויס פון די שטראַלן די יונגע
אין פעס מיט זיין אייביגן רויכניגן פלעמל,
אַזוי ווי אַנאַלטער אַ שוואַכער קנאי,
אויף פרייזליכע יונגע צעלאָזענע קינדער.

אפילו דער יאַרצייט, וואָס ברענט אויפ'ן עמוד,
האַט ערגעץ באַהאַלטן זיין שייַן נאָך אַ טויטן,
אזוי ווי צווישן אַ מחנה צדיקים
אַ שטיקער, פאַרשעמטער, פאַרטריבענער זינדער.
ווי גוט עס איז איצט אויפ'ן לאַנקע, ווי וואַרעם...
דאָס וואַסער אין טייכל — ווי קלאַר און ווי זויבער! ...
אַרום אויף די פעלדער צעשפרייט זיך אַ צויבער.
און דאָ, אין בית-מדרש איז אַלין נאָך פאַרטרויערט,
אַנאייביגער צער פון די ווינקעלעך לויערט,
און קוקט מיט פאַרדרום אויף די שטראַלן די נייע,
אוי, אמר אביי! אוי, אמר אביי!

נור קומען די נאכט וועט מיט זיבערנע שטראַלן,
מיט וואַרעמע ווינטלעך, מיט גוטע הלומות,
און איך וועל פאַרמאכן די אַלטע גמרא,
פאַרלאָזן דעם גרויסן, פאַרקלערטן בית-מדרש
און גיין אויפ'ן לאַנקע, וואו גרעזעלעך וואַקסן.
דאָרט וועלן שוין וואַרטן אויף מיר פיר באַקאַנטע:
מיין טייערע ליבע, מיין שיינע הרסו,
אַ ווערבע אַ שטיקע, אַ טייכל אַ קלאַרעס,
און אויפן אַ גוטע לבנה אַ בראַסע.
דערווייט איז נאָך טאָג, די גמרא איז אָפן...
האַב פח אויף וואַרטן, האָב קרעפטן אויף האָפן
און לערן, ביז קומען די שעה וועט די פרייע...
אוי, אמר אביי! אוי, אמר אביי! ...

זכרונות

אַ קליינע שטוב ביים ברעג פון שמאַט,
אַ בוים פון ווילדע באַרן,
וואָס האָט שוין שטיף הכנעדיג
פאַר זיך גענומען דאַרן.

אַ באַנק פון גראָז און שטרױכן צוויי
פאַרהיט אין ווייסע בליטן;
אַ גרינער טאַף מיט פרישן היי
און מיט אַ טייך אין מיטן.

אַט שפרייט זיך אויס, פון גאַלד געוועבמ,
אַ ריכטיגער פרימאַרגן;
דאָס הייז רוט מיט גרינס באַדעקט
און קוקט אַרויס אָהן זאַרגן.

אַט זע איך דאָרט אַ פענסטערל —
אַ שטיקל פּלאַטער הימל,
אין גרינס געפאַסט און שטייט באַהויכט
מיט שאַטנס פון אַ דרימל.

איך ווייס דאָס אָרט, דאָס גליקליך אָרט,
וואָס איך האָב שוין פאַרלוירן;
דאָס איז די היים, די שטיצע היים
פון מיינע יונגע יאָרן.

דאָס איז דאָס לאַנד, דאָס טרוימען-לאַנד,
וואו איך פלעג אין מיין יוגנט
ביי יעדן שטראַל אַ ברודער זיין,
ביי יעדער פרום אַ קרוב;

דערגרייכט דעם הימל מיטן האַנט,
געשמועסט מיט די שטערן
און אין די שטיצע פריינגענעכט
פלעג איך דעם וועלט-גאַנג הערן.

די שפּראַך פון יעדעס גרעזעלע
האַב איך דאָן גוט פאַרשטאַנען;
דעם וועג פון יעדן ווינט געוואוסט, —
וואוהין ער גייט, פון וואַנען.

געהאט האָט דאָן פאַר מיר אַ זין
דאָס אַרץ, וואָס האָט קיין ענדע;
דער סוד פון ברום, דער הימעלסרוים
געווען איז איין לעגענדע.

מיר איז באַקאַנט געוועזן אַרץ,
קיין זאך נישט פרעמד פון ווייטן;
דער שעפער פון דער גאַנצער וועלט
פלעגט פאַר מיין קליינעם פענסטער
אין זיין מרכבה רייטן.

א רגע רו

ווי אויף פלינגר ווינט מיך ווידער
זי די שטיצע רגע רו.
מיינע ברעמען פאלן נידער
און מיין זעלע טראַגט זיך וואו.
לייכטער ווערן מיינע גלידער,
אויפן שטעג פון שטיצע רו...
לייכטער ווערן מיינע גלידער,
אויפן שטעג פון שטיצע רו...

עמיץ זינגט באַקאַנטע לידער
מיט אַ נאַנטן ריבן קור,
און עם סודעט ווער פארטרויליך
וואונדער מעשיות פון אַמאָל.
ווי אַ וואַסער זומט עם פרייליך

אין אַ ווייסן מאַרמאָר שאַל,
ווי אַ יאָמער קלינגט עם גרוידיך
אין אַ טיפן וויסטן טאל.
שאַרפער, שאַרפער ווערט מיין אויער
פאַר דעם לייב באַקאַנטן קול;
שאַרפער, שאַרפער ווערט מיין אויער
פאַר דעם לייב באַקאַנטן קול.

און איך קום אין לאַנד פון חלום
אין דער שטידער יונגענט לאַנד.
דאָרטן היינגט דער נאַלדנער עפעל
איבער דער גן עדן וואַנט.
דאָרטן שטראַמט דער קוואַל פון לעבן
אויף אַ דימענטענעם זאַנד.
און די ציגעלע, די ווייסע,
עסט דאָרט מאַנדלעך פון מיין האַנט.
העלער ווערן מיינע אויגן
אין דעם שטיין חלום לאַנד.
העלער ווערן מיינע אויגן
אין דעם שטיין חלום לאַנד.

אידיליע

איך וויר, אז מיין ריבע זאָר ווערן געשראָסן
אין ערגעץ אנענגן, אַ אידישן געסל,
וואו ס'שטייען די הייזרעך געדריקט, ווי אַ סטאָדע
פון שעפסן, ווען ס'שרעקן זיי וועלפישע ציינער.
אַנערות זאָר זיין די רבנה, און קיינער,
חויז איר, זאָר נישט קענען פאַרנעמען די קושן,
וואָס ווערן זיך טראָגן וואָס העכער און העכער
צום ריכטיגן הימל, צום בראַריכן אָפּגרום,
וואוהין עס וועט קוקן מיט בליקן פאַרבענקטע
די, ווערבע כיווער שענקען מיין ריבע.

און ווען איך וועל גיין מיט מיין ריבסטע שפּאַצירן,
זאָר אונז נישט באַרייטן דעם נאַכטיגאַלס טרערן,
נור שטייט זאָר זיך טראָגן פון ערגעץ אַ ווייטן.

א טונקל-באלויכטענעם, נידריגן פענסטער
א שטיקער, פארטריעויערטער אידישער ניגון,
וואָס זאָל אין אַ חלום אַ ווייטן פאַרוויגן,
אַ חלום פון זיסע און צערטריכע פיינען
און טיפע, נאָך נישט קיין באַוואוסטע פאַרלאַנגען,
וואָס שוועבן, ווי עכאָס פון איינזאַמע קלאַנגען,
פון ווערבע עם וועבט זיך מיין ליבע...

און זיין זאָל מיין ליבסטע אַ בלאַסע, פאַרקערטע,
מיט אויגן פאַרהאַלטע, אָפּגעגע, צאַרטע,
און בלאַע, אַזוי ווי אין פריינג דער הימל,
וואָס קוקט דורך אַ דורכזיכטיגן שלייער פון טיולן;
די לאַקן — צעוואַרפענע, זיידענע, שוואַרצע,
וואָס זאָל פאַזוימען איר פנים דעם בלאַסען,
וואָס רעדט נישט פון טויט און פון בלומען, וואָס וועלן,
נור עפעס פון שטיצע, באַהאַלטענע קרעפטן,
וואָס רייסן באַהאַלטענערהייט זיך צום לעבן,
אין פערך פון ריינע, קרישמאַלענע טרערן,
וואָס פאַלן, און פאַלן פון ליבע.

און זיין, וויל איך, זאָל זי אַ טאַכטער פון יענע
געבויענע, פינסטערע, אָרעמע הייליגען,
וואו ס'לעבט און עם ליידט די זעל פון מיין אומה,
וואו ס'רעדן פון שמערצן נור בליקן נור שטומע.
און האַבן זאָל זי אויך אַנאַלטיקע מאַמע

מיט אויגן, וואָס וויינען און קישן צוזאַמען,
מיט בייניגע הענט, ווערענע האַרשן אין גרעטן,
מיט טרוקענע דיפן, וואָס שעפטשען נור ברכות.
און לייב זאָל זי האַפן איר אַרעמער מאַמען, —
דער, ווערענע וועט בענטשן מיין לייבע.

און שטייט, אין אַ קריינינקן קאַמער, אין ערנעין
אַ קריינעם, געבויענעם, פינסטערן הייז
זאָל אונז דערנאָך בענטשן אַ גרייזגראַער זיידע,
וואָס וועט אונז דעם חלום פון פאַרק איבערנעבן,
צו טראַגן אים וויטער מיט גרויבן אין לעבן.
און מוטיג, געאַרעמט זאָל איך מיט מיין לייבסטער
אַוועקגיין צום ליידענדן פאַרק און אים שענקן
די אייביגע, הייליגע לייבע...

חלומות

אַ, זיי, מיין געליבטע, אַ צארטע לעגענדע,
פארבשוף מיין האַרץ מיט אַ טרוימענדן בליק,
זיי ווייט און געהיים און פאַרהלומט, אזוי ווי
אין פּריִינגסנעכט ווייסע די ברעגעס פון הימל,
וואָס ציען, זיך גלייך ווי זיי וואַרטן באַהאַרטן
אין בראַנדיכן שרייער אַ גאַלדענעם גריק.

פאַרהיר מיך אין געפּר פון בריענדע ראַנקעס,
באַהאַרט זיך אין שאַטן פון רושיגן וואַלד,
און ווינק מיר פון הימל מיט פינקלענדע שטערן,
און בראַנדזשע באַהאַרטן צווישן די זאָנגען,
און זינג מיט די קוואַלן מיר שטימע געזאַנגען,
און סודע מיר צאַרט דורך די שלאָפּיגע גראַזן,
און זאָל זיך, מיט בראַנדיכע שטראַלן באַגאַסן,
פון ווייטן מיר ווייזן דיין שלאַנקע געשטאַרט.

פאָרגעפיל

עס איז אונזער ליבע, מיין ליבסטע,
געקומען ביינאכט מיר צו חלום,
געקליידעט אין שווארצן, אַ שטאַלצע
און בלאַס איז געוועזן איר פנים.

אַ קראַניץ פון פארטריקנטע בלעטער
באדעקט האָט איר קלאַר-ווייסן שטערן,
און ס'האַבן באַצירט אירע ברעמען
צוויי ריינע קרישטאַלענע טרערן.

מיט ליפן, פון ווייטאָג געדריקטע,
האַט זי איבער מיך זיך געבויגן,
און איבער איר קאַפּ איז דער טרויער,
ווי אַ קראַע אַ שוואַרצע געפלוין.

דערווארטונג

נעפאלן איז אויף מיר
א שאַטן פון דיין קלייד,
א רייכטער זיידנשאַרף
האַט אויפגעדריקט מיין האַרץ.
איך שטיי אַרײַן און האַרץ,
מיין זעל גייט אויס פון פרייד,
און עמיץ סודעט מיר:
זי גייט, זי גייט, זי גייט! ...

אַט הער איך דייע טריט,
אַט דוכט מיר, דינס אַ האַנט
פאַרירט מיין ברעם, און גרעם,
און מאַכט דאָס אויג מיר צו;
איך הער דיין צאַרטע שטים,
זי זינגט, זי קושט, זי רעדט
און טיף, און טיף אין מיר
וואַקסט אויס אַ שטיק געבעט ...

פאַרשוועכטע ליבע

אין שוואַרצן נאַכט האָב איך דיין האַרץ פאַרנומען, —
זיין קלאַפן איז געווען אזוי באַקאַנט —
און פּרוּצלינג איז די פינסטערניש צעשוואַומען ...
מיך האָט באַרירט דיין ווייס געשניצטע האַנט.
דו ביסט געקומען.

פון וואַלקן האָט אַ בלאַזער שיין גערוּנען;
די בוימער האָבן וואַנדערליך געבלייכט;
דער לאַנדשאַפט האָט אַ דעמערוּנג פאַרשפּונען.
עם האָט דיין בליק מיין איינזאַמקייט געוויכט
און איך האָב זיך געפונען.

פון וואַלקן-שפּאַרט געוואונקן האָט אַ שטערן,
איך האָב געקושט זיין סודותדיגע ליכט,

וואָס האָט געשיינט געפינקלט אין די טרערן
פון דיין פאַרליבט געזיכט.
און ס'האָט מיין האַרץ אין אָנגעשטריינגטן הערן
זיך אויף דער זון געריכט.

גרייכנירטיג אָבער איז דער טאָג געקומען.
דיין קאַפּ איז מיר געלענן אויף מיין ברוסט.
איך האָב דעם ווייטן רויש פון שטאַט פאַרנומען
און וואַכעדיג געוואָרן איז מיין לוסט.
אַ פרוי ביים ברעג פאַרקויפט האָט בינטלעך בלומען
זי האָט מיין סוד געוואוסט.

דו ביסט אַוועק

דו ביסט אַוועק אַליין בין איך געבליבן,
נור נישט די ערשמע ביסטו אין מיין וועג,
נישט איינע וועט פאַרבלייבן מיך און ליבן,
און זוכן וואו אַ רואיגערן ברעג.

אַ לייכטורם בין איך, וואָס שמייט פאַרוואָרפן
אויף אַ וויסטן אינזל ערנעץ-וואו, —
עס קאָן מיין ליכט אין נאַכט קיין וועג נישט ווייזן
עס קאָן מיין ליכט דערציילן נור פון רו.

דו ביסט אַוועק, אַליין בין איך געבליבן,
נישט איינע וועט נאָך אָפּשמעלן מיין ליכט,
נישט איינע וועט נאָך קומען און פאַרלאָזן,
נישט איינער וועט פאַרלייטן מיין געדיכט.

איך ווייס... ..

איך ווייס, אז דו וועסט שוין צו מיר מער נישט קומען,
און אפשר ביסטו ביי מיר קיינמאל געווען,
דאס האט נור דער פריינדג באשאטן מיט בלומען
מיין גארטן,
און איך האב דיין בילד דארט געזען.

דער קארשנבוים האט זיך פארוויקלט אין ווייסן,
דעם פעזבוים באדעקט האט א דופטיגער שניי,
און איך בין געגאנגען די שנייבלומען רייסן
פארנאכט —
און געפונען דיין שאטן אין זיי.

א קוועכלר א קריינס האט געפריסט אין מיין גארטן,
א ווערבע געהוט האט זיין קלארן קרישמאל,
ביים שיין פון רבנה אוועק בין איך דארטן

ביים ברעג —

און דערהערט, ווי אין חלום, דיין קול.

איך ווייס, אז דו וועסט שוין צו מיר מער נישט קומען,

און אפשר ביסטו ביי מיר קיינמאל געווען,

דאס האט נור דער פריילינג באשאטן מיט פלומען

מיין גארטן

און איך האב דיין בילד דארט געזען.

לעצטע גרוסן

ווי ווייט דו זאָלסט נישט זיין, וועל איך דיר שיקן גריסן.
דו ביסט די לעצטע, וואָס דערמאָנט מיך אָן אַ היים.
און אויסער דיר — וויל קיינער מיך נישט וויסן,
און אויסער דיר — דערמאָנט מען מיך דאָ קוים.

און זאָל איך וועלן דאָ אָהן דיר אַ ווינקל האַבן,
און זאָל מיין קאָפּ, הויך דיר, דאָ אויפזוכן אַ שוים, —
ווייס איך נישט, וואו מיין זיידע ליגט באַגראָבן,
ווייס איך נישט, וואו עס איז מיין טאַטנס הויז.

מיין וועג צוריק צום וויג איז פול מיט טיפע גריבער,
און אָפגעברענט איז שוין דעם זיידנס שול פון לאַנג.
און אויב איך בענק נאָך וואָס — איז עס צו דיר אַריבער.
און אויב איך זינג נאָך ווען — צו דיר איז מיין געזאַנג.

אין וועג

צי ווייס זי דען, וואו איך דערמאָן זי,
צי זעט זי אין איר חלום איצט:
אַ שלאָפֿיגן וואַקואַר אַ גרויסן,
אַ פּוסטן פּאַראַיז אין דער וועלט,
און מיך לעם אים אַרײַן אינדרױסן,
איר נאָמען שטאַמלענדיג פּון קעלט
גרייך ווי אַנאַפּנערױסן ברעמל,
וואָס טראַגט זיך זוכנדיג זײַן בוים,
גרייך ווי אַ וואַנדערער, וואָס שטאַמלט
אין וועג דעם נאָמען פּון זײַן היים.
אַ מאַרגענרויט פּון וײַטן מורח,
דו דרינגסט דאָך אומעטום אַרײַן,
געפֿין דאָס פענסטער פּון מיין רײַכטע
און ברענג מיין גרום איר מיט דיין שײַן.

און אויב זי שלאָפט — אַ ווייסער פאָרהאַנג
פאַרשטערקט איר פענסטער געוויס —
דאָן ציטער אויף אין זיינע פאַרבינדן
און זאָל דער ציטער זיין מיין גרום.
און אפשר איז זי וואָך ? — איר באַבע
פּרעגט אויכעט אויפשטיין מיט דיין ליכט
און פון אַנאַלטישן קרבן-מנחה
צו נאָט אַ תּפִּילָה אָפּגעריכט.
און אפשר איז זי איצט מתפלל
צום טיפּן טרויער, וואָס אין מיר.
דאָן גליטש זיך דורך דורך אירע לאַקן
און שטער די תּפִּילָה נישט אין איר.

א חלום

א פרעמדע שמאָט, א נעץ פון גאסן,
איך גיי און גיי און זוך א מיר,
וואָס זאָל מיין שטיין קראַפּ דערקענען
און זאָל זיך עפענען פאַר מיר.

איך גיי פון שטוב צו שטוב אָהן ענדע,
ביי יעדער ברייבט די מיר פאַרמאכט;
אַט קראַפּ איך, דוכט זיך, אין דער לעצטער
און בעט אַנאַפּרו אויף דער נאַכט.

איך שטיי און קראַפּ, עס פאַרן שאַטנס,
עס ציען וואַרקנס זיך אין הויך,
אַ, גאָט, די לעצטע מיר זי רירט זיך...
עס פרעגט א פרויענשטיים מיר ווייך.

די טיר זי עפנט זיך אינגאנצן,
עס הילט מיך איין א צארטעס ליכט,
עס שטייט אנטקעגן מיין געליבטע,
א שמייכל שוועבט אויף איר געזיכט.

אין האנט האלט זי א ליכט, די צווייטע —
זי נעמט ארום מיין מידן קאפ.
איך פאל און קויש דעם שווער דעם לעצטן
פון לעצטן ווינקל, וואס איך האב.

וואַנדערער-טרוימען

געגרייט מיטן וואַנדערערשטעקן דאָ שטיי איך
פאַרלאָזן. עס פרעגט מיך נישט קיינער, וואו גיי איך.
און גלייך, ווי אַ פויגל, וואָס ציט זיך צום דרום,
צעשפרייט איך צו דיר אין מיין בענקשאפט דעם אָרעם
און רוף דיך באַהאַלטן ביי מיר אין מיין זינען;
צי וועל איך געפּינען ?

איך האָב דינע טריט אויפ'ן גראָז אויפ'ן ווייכן
ביי מיר אין מיין גאַרטן גענומען אַלס צייכן,
וואָס ווייטער, וואָס ווייטער האָב איך זיי פאַרלאָרן :
דאָ שרענגרט אַ טייכל, דאָ כוואַליעט זיך קאַרן
איך שטיי ביז עס הייבן מיר טרערן אָן רינען.
צי וועל איך געפּינען ?

ווער ווייס, וואו מיין אומענדליך וועג וועט מיך פירן,
און פלאַנדזשענדיג, קאָן איך דיין פילד נאָך פאַרלירן,
און קומענדיג ווען צו דיין שווער שוין אַ מידער,
אַ קראַנקער, צו זוכן אַ רוי פאַר די גלידער,
ווער איך פאַר אַ ווינקל, פאַר עסן דיר דינען,
נישט וויסנדיג וועמען, און בלייבן און פרעגן:
צי ווער איך געפינען ?

האַרבסט־זכרונות

„איז דאָס דער לעצטער קוש אין דיינע וויינע אָרעמס ?
עס טוילעט אזוי ליב דיין לייכטער פעניואַר.
עס ווייסט זיך נאָך געהיים דיין פרוסט פון זיינע שפיצן
און דריקט מיך אויף דאָס האַרץ מיט שטיילן מילדן צער.“

„די אויגן שטראַלן מיד, גלייך ווי די זון אין פענסטער,
דורך טויזנט פאַרבן קוקט דיין שלאַנקער גוף אַרויס,
און ווי אַ ווייסע טויב, דערשראָקן ליגט פאַרגליווערט
דיין שמאַל געשניצטע האַנט אין סאַמעט פון דיין שוים.“

אַ לאַז מיר אָטעמען דעם דופט פון דיינע אַקסלען !
זיי שמעקן גלייך ווי צייטיגע רויזן אזוי שטאַרק,
זיי פרייבן שטייל אַרויס אין שאַטן פון די לאַקן,
גלייך ווי אַ מאַרמאָר ביוסט אין שטיילן אַלול פאַרק.

„אָ לאָז מיר נידערן צו דייע פֿיס די שראַנקע!
ווי יונגע הירשיגס צוויי פֿון ווילדן יעגער מיד
פֿאַרמאַטערט קוקן זיי אַרויס פֿון דייע קליידער
און ציען זיך נאָך רו מיט יעדן שיינעם גליד“... —

דאָס איז שוין לאַנג געווען. ווען האָב איך עס געפֿאַסטערט?
ווען האָב איך זי געקושט? ווען האָב איך זי געגלעט?
פֿאַרלאָזן שמייט דאָס הויז, דאָרט וואוינען איצטער פֿרעמדע
און פֿרעמדע שוועבן איצט די שאַטן פֿון מיין פעט.

דער הויכער טאַפֿאַל שיט מיט טויטע גלעזער, פֿלעטער,
די פענסטער פֿייערן אין זונען אונטערנאָנג
אַט שטיי איך פֿאַרן שוועל און פעט ביי אַלע געטער
און ס'איז מיר אַזוי גוט, אַזוי אומענדליך פֿאַנג!...

האַרבעט

ווי אומעטיג קאַלט
עס האָט די רבנה דעם נעפֿל דורכשטראַלט!
עס האַלט מיך די האַרבעטיגע נאַכט אין די אַרימס
און זויגט פֿון מיין קערפּער די וואַרימקייט אויס.
ווי וואַרים און היימליך געווען איז דיין שוים,
געווען און פאַרשוואַנדן...

פֿייערלעך האָבן אין טאָל זיך צעצונדן.
עס שוואַרצן זיך נאַקעט די צווייגן פֿון בוים.
דורך זיי קוקט די שמאַט, ווי אַ פֿלאַאיכער טרוים:
די טורמם — זיי הויבן זיך רופֿטיג צום הימל,
די מויערן טונקלען, ווי פינסטערע ווענט,
פאַרהילט אין אַ נאַסן אַ גרויליכן שימל.

עס קומען צו מיר ווי געמאַסטענע קלאַנגען —

דאָס שראָנגן די זייגערס דאָרט אונטן אין שטאָט :
„געווען און פאַרנאַנגען,
געווען און פאַרנאַנגען“.
זיי ציירן מיט יאוש, זיי ציירן מיט שפאָט.

וואָס רוישט אַזוי הילפֿראַז אַרום אויפן באָדן ? —
דאָס זיינען די טרוקענע פֿלעטער פון האַרבסט.
עס האָבן זיי גאַלדענע רענגס געבאַדן —
איצט פרעסט זיי אַ קאַלמער טויט-שמראַרענדיג נעפֿל.
אויך דו האָסט געשמעקט ווי אַ צייטיגער עפֿל —
איצט שרעקט מיך די טונקלע שעה, ווען דו שטאַרבסט.

ווי אומעטיג קאַרט
עס האָט די לבנה דעם נעפֿל דורכשטראַלט !
עס האַרט מיר די האַרבסטיגע נאַכט אין די אַרמס
און זיינט פון מיין קערפֿער די וואַרימקייט אויס
ווי וואַרים און היימליך געווען איז דיין שוים
געווען און פאַרשוואַנדן.

פון שוואַרצע נעכט אַ טרויער צוג

פון שוואַרצע נעכט אַ טרויער צוג
באַגלייט מיין זיין אָהן דיר.
דער לעצטער מאָפּן וויין פון קרוג,
די לעצטע פּרייד
איז מױט
אָהן דיר.

ווער איז מיר דאָ, ווער דאַרף מיר דאָ
חויף דיר, געליבטע מיין?
די גאַנצע וועלט פאַרקויפט און קויפט,
די צייט זי לויפט
און גלייך מיט איר
פאַרשווינדסטו שטייל פון מיר
צום טויער פּונ'ם טויט.

איין הנע נאָר וואָרט איך געוואָרט
אַ קוק געבן אויף דיר,
דערציילן דיר, ווי איך האָב האָרט,
ווי שטייט איך בענק נאָך דיר.
אַ דריק אין האַנט,
אַ ניכער בליק
פון אונטער דיינס אַ ברעם, —
מער דאַרף איך נישט, —
דאָס איז מיין גליק,
דער חרום פון מיין ווײַ.

ווען דו וועסט אַוועקגיין

ווען דו וועסט אַוועקגיין תהלים וועל איך זאָגן.
פאַר דעם אַרטן ספר וועל איך זיך באַקלאַנגן;
דאָרטן, וואו אַזויפיל טרערן שטיצע רינען
איינזאַם וועט מיין טרער איר ווינקל אויך געפינען;
דאָרטן האָב איך קברים טייערע, געליבטע :
עס קוקן שטייט מיין מאמעס אויגן די באַטריבטע,
און פון יעדער שורה פליסט צו מיר איר תפילה,
פול מיט טרייער ליבע, ווי אַ טרייסט אַ שטיצע.
און פאַרנאַכט, אין שעה פון ווייכן, מירדן קימער,
צושטיסן וועל איך די מיר ביי מיר אין צימער,
אויפמאַכן דעם ספר, און מיט זיין אַרטן ניגון
וועל איך אין מיין האַרץ דעם טיפן צער פאַרווינגן.
און אין הלום וועט מיין טרוים-געליבטע קומען,
נישט אין ווילדע טעניץ, פאַרצירט מיט בונטע בלומען —

אין דער אַרמער שול, דאָרט וואו די ווייבער זיינען,
וועט אַ הייריג' שטראַל איר בראַם געזיכט באַשיינען.
דורך די פענסטער לייכטן וועלן מיר פון אויבן
אירע צארטע בליקן, פול מיט טיפן גלויבן.
קיינער וועט נישט זיין, נאָר איך מיט איר אינאיינעם,
אויפגעבונדן מיט אַ ווייסן טרוים אַ שיינעם,
וועלן מיר צוזאַמען, ווייט פון אַרע מענטשן,
בעטן נאָט, ער זאָל די ליבע אונזרע בענטשען.

ווידמונג

כיבין פארליבט אין דיר, מיין שטיצע,
אין די טיפע, שווארצע אויגן,
וועלכע האָבן קילע שאַטנס
און רבנהשיין געוויגן.

דיינע הענט, די צארטע פינגער —
נאָר פאַר סטרוגעס שטייט צו גלעסן
און פאַר שבת-ליכט זיך רויטלען,
ווען די לייפן ערנסט בעסן.

און די מרימ, וואָס שוועבן לאַנגזאַם,
גלייך, זיי וואַרען ניין באַגלייטן
ביי דעם מאַקט פון טרויערמענער
שטייט אַ מיטה פון אַ מויסן.

טרויערמענער, שטייע לידער
און א סוד פון ליכט און שאַטן,
ווייסע טרוימען פון א ליריע,
וועלכע ווערט דערנאָך צעטראָטן.

יאַ איך לייב דיך בלום פון טרויער
און דאָס ביסטו, מיין געליבטע,
ווי אַ מלכה שטאַרץ, און אויגן —
פון אַ שכינה אַ באַטריבטע.

דאָס בלוט פון קדושים

דאָס בלוט פון קדושים פליסט אין מינע אָדערן,
אַ טאָכטער פון מאַרטירער ביסטו, קינד!
מיר מוזן גיין אין וועלט און דאַרטן פאָדערן
נערעמיקייט פאַר אַרץ, וואָס קיינט אַצינד.

די רו קאָז אָפּ, מיין טייערע, אַנאַנדערן.
נישט אונז געהערט פון שפּראַצונגען די פרייד,
דעם שטעקן נעם, מיין קינד, און קאָמיר וואַנדערן —
די וועלט איז ברייט און פול מיט טיפן קייד.

אונז איז באַשערט דאָס וויסטע פּענד צו אַקערן
פון מענשליך גייסט און מענשליכן געמיט,
מיט הייריג פּלאַם דעם דארן סנה צופּלאַקערן,
נישט האַפּנדיג די פרייד בשעת ער גליט,

די גאנצע וועלט מיט דערנערקרעניץ באקרוינענדיג,
אריין, אריין זיך ברומן אונטער זיי,
די גאנצע וועלט מיט ליבענלאנגן באשיינענדיג,
סארגנין אריין אין דעם גתשמנהוויי... .

דערפאר האָט נאָט, די גאנצע וועלט באשענקענדיג,
באגנעדיגט אונז מיט יענעם טיפן בליק,
וואָס קען אין תהום פון ליידן, זיך פארבענקענדיג,
דערזען דעם גלאנג פון ווייטן, גרויסן גליק.

דאָס ברומ פון קדושים מליסט אין מיינע אָדערן,
אַ טאָכטער פון מאַרטינער ביסטו, קינד!
מיר מוזן גיין אין וועלט און דאָרטן פאָדערן
גערעכטיקייט פאַר אַרץ, וואָס ליידט אַצינד.

ווייסע פּרילינגס-בליטן

ווייסע פּרילינגס בליטן
שימן זיך און שימן.
גלייך ווי דייע מרוימען
וועט מען זיי ניש הימן.
גלייך ווי דייע מרוימען
וועט מען זיי צעמערען.
איינציגע נאָר אפשר
וועט מיין ליבע רעטן;
איינציגע נאָר אפשר
וועט מיין ליד געפינען,
און אין ריימען צארמע
דיך מיט זיי באַשפּינען.

אויף די שטילע וועגן

אויף די שטיצע וועגן
האָט געשפּרייט אַ רעגן.
אויף די שטיצע וועגן,
וואו מיר ביידע גייען,
בליען די קאַשטאַניען,
שמעקן די אַקאַציען,
אַמעמען מיט אַוונט —
פּרישקייט די אַלייען.

אויף די שטיצע וועגן
נויגן זיך די צווייגן,
קאַפּען גרויסע טרערן
אינם גרינעם שווייגן,
און אין שמערן שימער

מיט א צער א שארפן
שפירן אויף די פעלדער
ווייטע פריינגס הארפן.
קלאַנגן זיך אין נעפֿל
מיט א יוגנט טרויער
גלייך ווי דו מיין טרייע
אין דיין חופה שרייער.

ממעמקים

לאָמיר ניט ריידן
און האָבן געדוירט.
הייליג די ליידין,
וואָס קומען אָן שוואַר.
הייליג די ליידין :
זיי לייטערן שנעל,
עפענען הערצער,
און מאַכן זיי העל.

אומעטום הער איך
נאָך הילף דיין געשריי.
זע דיינע אויגן
דערפילטע מיט וויי.
זע דיינע אָרעמס

אין ליידן צעשפרייט;
אויף שטיקער צעריסן
דיין קיניגליך קלייד.

נאָר וואָס קאָן איך העלפֿן,
און וואָס קאָן איך טון;
אויך איך בין אַ קיניגס
פֿאַרטריבענער זון.

ערנעץ וואו ראָסטעט
פֿאַרלאָרן מיין שווערד.
ערנעץ וואו בלאַנדושעט
מיין היציגער פֿערד.
ערנעץ וואו דרעמעלט
פֿאַרבישופט מיין חיל,
ערנעץ וואו, מרייע,
פֿאַר טויזנטער מייל.

און איך בין דאָ איינער
און האָב ניש קיין מאַכט.
קרייז מיט די ציינער
אין שלאָפֿלאָזער נאַכט.
ברעך מיט די פינגער
און יאָמער און פעט,
ווייך אויס מיט טרערן
מיין איינזאַמעם בעט.

אַט זע, ווי איך נויג זיך
און קוש דיינע טרימ,
וואָש זיי מיט טרערן
פון שווערן געמיט,
שמעק יעדן דאַרן
פון דיר אין מיין לייב.
ניי אויף די וועגן
און זוך זיי און קלייב.

דאָמיר ניט ריידן
און האַפֿן געדולד.
הייליג די ליידן,
וואָס קומען אָהן שולד.
הייליג די ליידן:
זיי לייטערן שנעל,
עפענען הערצער
און מאַכן זיי העל.

א חופה-ליד

זאָל אין דיין בלה שוים
מיין רוסט געהייריגט זיין,
גלייך, ווי דער רויטער וויין,
וואָס פינקערט אינם כּוּם
ביים שייַן פּוֹן חופּה ליכט.
און זיין זאָל מיין באַגער
פּוֹן חרום ניט דערוועקט,
גלייך, ווי עס איז באַדעקט
מיט צארטן, וויסן זייד
דיין מיידערשעם געזיכט.

און ווען דער כּוּם וועט זיין
שוין קיידיג פּונ'ם וויין,
און פּוֹל מיט שטיִלן פיין,

וועט לינן זיין קריסטאָל
צערשמעטערט צו דער ערד;
אָ גלויב, עס איז דער שטויב
פון דער פארבריאונג נור,
וואָס נאָך איר צארטן שפור
איז ערשט דאָס צייטיגע
און זאָפטיג' פרוכט באַשערט.

און ווען דיין יונגפרוי האַרץ
וועט וויינען פון פארדרום,
ווען צו דיין שלאַנקן פוס
וועט לינן אָפגעפליקט
דאָס ריינע יונגענט בלאַט;
אָ גלויב, עס איז אַ פריינט,
אַ ברודער און אַ מאַן
מיט דיר מיין קינד פאַראַן,
וואָס ליבט און בויט מיט דיר
אַ בנין עדי ער.

די הייליגע בשורה

אין דער בלאָער אָונט-ווייטקייט,
מיט אַ ריבליכער מוזיק,
ווערט דער צויבער-טרוים פאַרנאַנגען
פון מיין הערן יוגנט-גריק.
שראַנקע, יונגע סירועטן,
קרעניץ פון ברומען זעט מיין בליק
און אַ ווייטער פרייטן-עכאַ
קומט מיין אויער נאָך צוריק.

אויף מיין אַקסס פיר איד, ריבסטע,
ווי עס כוואַליעט זיך דיין האַר,
און דיין האַנד, אין אָונט-בלויקייט,
ציט זיך, ווי אַרפאַסטער-קלאַר.
וויססט פאַרהאַלטן די זכרונות

פון דעם נאָך פאַרנאַנגען וואָר,
פון דעם זיסן, פון דעם קייבן,
פון דעם איינציג גוטן יאָר.

אַ, געטרייבט זיי, אויגן=שוואַרצע
און מיין קייבע, צאַרטע טויב.
זע, אַ נייע העלע יוגנט
קלאַפט אין אונזער מונקל=שוויב.
פון דיין מוטער=שרים, אַ, טרייע,
שפראַצט=אַרויס אַ נייער פויב,
וועלכער הויבט זיך אויף צום מאַרגן
ווי אַ נייער יונגער טרויב.

הייליגער טרויער

דורך אלע געפֿרען שמייכלט מיר דיין געזיכט
און שטראלט אין ליכט
פֿון ווייטן, ווייכן טרויער, —
עס איז דער גלאַנץ פֿון אַ געדויליגט פֿיין,
וואָס היילט אונז איין
אין ליכטן ליכטן שרייער.

אזוי שמייכלט ווייך אַ מוטער צו איר קינד;
אַ הייליגער דערמאָנט אזוי זיין זינד;
אזוי באַגריסט דעם תּלִיך אַ מערמירער;
די יונגט שמייכלט צו אזוי דעם טויט;
אזוי צעשטראלט די ליבע זיך אין נויט,
און געטער ווערן אין דעם ליכט געבוירן.

גלויבן

עס האָט דער טויט צו מיר
זיין שוואַרצע האַנט געצויגן,
אַנמקענן האָבן שטייַ
געלויבטן דייע אויגן.
האַסט צו מיין גלויבן מיר
אַ נאָלדנעם בריק געשלאָסן.
איך האָב אַ פעלד דערווען
מיט זונען לייכט באַגאַסן
און קאַרן פֿלומעלעך,
ווי טראָפנס הימל פֿלוי.
די רו האָט ווייך געוויגט
מיט ווינטיגע הענט די זאַנגען,
פון תבואה האָט צו מיר
אַ קינד געשמייכלט ראָן.

איך האָב דאָס קינד געבענישט,
די זאַנגען און דעם גראָז —
און הייסער, גלויבנדיג,
מיין טונקערלעך וועג יענאַנגען.

IV

מיין ליד איו געפאנגען אין ריטם פון טרויריגע, שטילע געזאנגען,
עס סודן די ווערטער, ווי בלעטער וואָס וועלן און פאלן פון בוים;
עס ציען זיך פערזן נאָך פערזן, ווי בייטן מיט שפעטיגע זאנגען
פון אונטער אַ הימל אַ גראָען, וואָס זיפט מיט אַ רעגעלע קוים.

אַזוי ווי אַ מחנה יתומים, וואָס בלאַנדזשען אַהן טאַטן אַהן מאַמען
אַזוי זוכן אום מיינע לידער אַ זעלע, וואָס זאָל זיי פאַרשטיין.
און שטיץ אין דער וועלט, מיט דער עלנטער איינזאַמער שכינה צוזאַמען,
באַקלאַנגן זיי פאַר זיך דעם חרבן און זוכן אַ טרייסט אין געוויין.

פאַרוואַגלט אייך, לידער, פאַרוואַגלט ! געפינט וואו אַ שול אַ פאַרלאָזמע,
וואו ס'צוונגען די פייגעלעך שחרית, און מעריב — דער נאַכמינער ווינט.
פאַרוואַגלט אייך ! טאַמער געפינט זיך נאָך דאַרטן אַנאויג אַ פאַרטרעטע
און ס'מורמלט נאָך, „טאַמע“ און „מאַמע“ איף אידיש אַ אידישעס קינד.

מיר וועלן פארבלייבן אין שור

מיר וועלן פארבלייבן אין שור
ווען די טריט פון דעם לעצטן אין ווייט וועט פארשווינדן,
און ס'וועט דעם נר-תמיד פארלעשן דער ווינט,
דאן וועלן מיר ווידער זיין ריכטער אָנצינדן,
מיין קינד!
עס טאָר זיך נישט לעשן,
מען טאָר נישט פאָרגעסן
צו שטעלן אַ יאָרצייט דער שכינה פון פאָלק,
מיר וועלן פארבלייבן אין שור.

און שחרית, און מנחה און מעריב פאר אַרע
דאן וועלן מיר דאוונען און בעטן אַרײַן,
און ווען עס וועט קומען פון שבת די כּלה,
דאן זאָלסטו פארמיידן געוויין.

מיין קינד !
מען מאָר נישט באַטריבן,
זי איז אונז געפֿליבן
דער איינציגער פריינט פון אַמאָל.
מיר ווערן פֿאַרבלייבן אין שור.

די שור דאַרף קיין עולם פון טויזנטער מענטשן —
פון אייביג אָן היטן יחידים איר פֿראַכט.
זי וועט, ווי אַ מאַמע, אונז טרײַען און בענטשן,
ביז וואַנען ס'וועט קומען די אייביגע נאַכט.
מיין קינד !
נאָך אונז ווערן זינגען די פייגעלעך שירה,
דער נאַכטווינט, ער וועט אונז פֿאַווינען אין חצות,
פֿאַרנאַכט, אין דעם שיין פון די פֿורפֿורנע שטראַלן,
וועט ס'דן שטייַל נעירֿה אַ טרוקענער גראָז.
מיר ווערן פֿאַרבלייבן אין שור.

געשטאָרפן דער לעצטער בעל-תפילה

געשטאָרפן דער לעצטער בעל-תפילה.
פארשלאָסן שטייט איינזאָם די שול.
די פענסטער פארשלאָסן, און שאַטנעם
פארשעמטע זיי מאַכן זי פול.

עס ליגט ווי אַנאייביגער טרויער
אַריבער די נאַקעטע ווענט
און אונטער דער קרוין פון כהונה
פארבראַכענע רוען צוויי הענט.

געשטאָרפן דער לעצטער בעל-תפילה,
נישטאָ ווער צום עמוד זאָל ניין;
עס לעשט זיך און צאַנקט דער גר-תמיד
ביי זיך אין זיין ווינקל אַליין.

און שטייט אויף די טרעפֿלעך פֿון אַרֿון
די שכינה אַנערנמע שטייט;
איר קאַפּ איז געבויגן אין טרויער
און שוואַרץ, ווי די נאַכט איז איר קלייד.

און ס'דוכט, אירע ליפֿן זיי מורמלען
אַ שטיצעס, אַ לעצמעס געבעט,
און ס'הערט זיך אַ שטים פֿון פֿרכת :
צו שפעט, מוין געטרייע, צו שפעט ! ...

וואו זאָל איך בעטן

וואו זאָל איך בעטן,
ביי וועמען, ביי וועמען?
ווער וועט מיין איינזאַמע תפילה פאַרנעמען?
דער איינציגער בלייבט מיר דער אַלטער פּרכת,
דער אַלטער, פאַרשטויבטער,
ביי אים אין די פאַלשן
פאַרבאָרגן מיין פנים וועל איך און אָהן כחות
איינדרעמלען.
און זאָל אין מיין חלום דער זידע מיך זאַלשן
פון כּוּם, וואו עס רוען די אייביגע טרערן;
דערביי זאָל ביי יעטווידער שטענדער אַ שאַטן
פון קדוש-השם ביי אַ ליכט שטיין געבויגן.
אַ ציטער פון פלעמלעך
און אויגן פול גלויבן

צו מיר, צו דעם ערנשטן זאָלן זיך הויבן;
און שטייט מיר פאַרטרויען די הייליגע סודות
און זיין פון מיין תפילה די איינציגע עדות.
ווער ווייס ?

אפשר וועט זי שוין זיין גאָר די לעצטע
און קלאַפן די לעצטע אין הימלישן טויער,
וואָס וועט זיך נאָך איר שוין אויף אייביג פאַרמאַכן,
אַזוי ווי די טיר פונם אַלטן בית מדרש
אַזוי ווי דער סידור, וואָס ליגט אויפן עמוד,
אַזוי ווי דער אָרום, וואו ס'ווען די ספרים,
אַזוי ווי אין האַרצן ביי מיר איז דער טרויער.

א תפילה

א גרויסער נאָם!
איך בעט דאָך אזוי הינציג.
ווי קליין עס איז און נישטיג מיין פאָגער:
א קבר ניב מיר נאָר,
וואו איך זאָל רואיג ליגן,
און פאָרן זאָל אויף אים
מיין אייגן קיגדס אַ טרער.
אין וויסן זאָל איך, ווען איך וועל מיין אויג פאַרמאַכן,
אז אונטער יענעם בוים, וואָס וועט מיין רו פאַרשיצן,
וועט אין אַ זומערטאָג אַנאָרטייניקל זיצן
אין לעזן שטיף פון מיין מצבה שטיין
דעם נוסח דאָרט, געקריצט אין שפראַך פון מיינע אבות,
אין לעזגרייט, די ווערטער באַמיש פאַרשטיין.
ניין!

איך דארף נישט דיינע הימלען...
אויב זיין אַ שאַטן איז מיר דאָ באַשערט,
נעם צו ביי מיר די אייביקייט פון אויבן
און שענק מיר דאָ
אַ ווינקל אויף דער ערד.
דאָס איז די ערנסטע שטראַף:
צו שטאַרבן אויף די וועגן,
נישט וויסן, וועלכער פּוּם
וועט טרעטן אויפֿן אָרט,
וואו ליגן וועט מיין קאָפּ
און שוועבן מיינע טרוימען,
וואו אָפּקלינגען אין לופט
וועט שטייל מיין לעצטעס וואָרט.

פאר א מאַנאַסטיר

הויכע, ווייסע ווענט און קריינע שטיצע פענסטער,
ערטערווייז מיט פאָרהאַנגען פון גרינס פארשטעלט;
א צארטער, ראָזער שייך, אַ מיִדער ווינט פון אָונט —
דאָס איז פון טרוים און רו דער אייביגער געצעלט.

אַט פֿאַמט אין יעדער פענסטער אויף אַ קריינעם ריכטל
און אויף די ביימער פֿליסט דורך זיי אַ שטיץ געבעט;
עס ציטערט אויף אַ גראַק און שיקט אַ גרום די פעלדער
און ס'דוכט מיר, אַ מאַנאַך שטייט אויף פאר מיר און רעדט:

אַלע, אַלע ערטער האָבן מיר פֿאַרנומען,
אַלע וועגן האָבן מיר פֿאַרשטעלט פֿאַר דיר...
דו וועסט מוזן, ליבער, דו וועסט מוזן קומען,
ווי אַ וואַנדערער קלאַפן שטיץ אין אונזער מיר.

ווען דו וועסט פארלירן דאָרט דאָס לעצטע ווינקל
און קיין ברוק וועט מער נישט גלעטן דיין געזיכט,
דאָן וועסטו אין אונזער פענסטער זען אַ פינקל,
אין דיין קאמער וועט זיך אָנציגן אַ ליכט.

קיינער, קיינער וועט נישט שמערן דיר דיין רוע, —
מער נישט, ווי די גרינע ביימער רוישן דאָ,
דורכ'ן פענסטער וועסטו זען נור פעלדער תבואָה
און דעם אומבאַגרענצטן, טיפן הימלסבלאָ.

דו וועסט אַלין פאַרנעסן, דיינע טרוימען וועלן
פון דיין פאָלק דעם חרבן נישט באַווייזן מער;
אַ פאַרווערקטע לידע אין אַ כּוּם מיט וואַסער
וועט בשעת דיין תפילה איינזאפן דיין טרער.

צווישן די זאנגען

צווישן די זאנגען,
פון טרויער געפאנגען,
זוך איך א שטענר, וואָס פירט צו אַ היים.
די זון איז פאַרגאַנגען...
עס טראָגן זיך קלאַנגען
פון קרויסטער צו מיר
און זאָגן:
„ביי אונז איז אַ היימאַט פאַר דיר...“
עס שטייט אונזער טורם
באַשיצט פון אַ שטורם
מיט דעמבעס אוראַלטע,
וואָס היטן זיין רוי.
מיר וועלן דיך ווייגן,
אויף גראַז וועסטו ליגן,

עס וועט אונזער ניגון
דיר וועפן דעם חלום
פון אייביגער רו..."

די קלאנגען זיי זיינען געוואָרן אַנטשוויגן;
איך זע נאָר דעם גאַרדענעם צלם פון טאָל.
ער פינקלט אין פורפור,
און ברענט, ווי אַ פּלאַקער
און שפּריצט אויף די ביימער מיט בלוט און מיט שטאַל.
אַט דוכט מיר, אין שאַטנעם, צווישן די שטאַמען
שטייט אויף מיטן פינקלענדן געפּל צוואַמען
אַ גרייז-גראַעזער מאַן מיט אַ שטעקן אין האַנט.
די אויגן פּוּל טרערן, מיט בלוט אויפ'ן שטערן,
איין האַנט אין דער רופּטן, ווי זי וואַלט זיך ווערן
אַנטקעגן דער ווייסער, דער קרויסטערשער וואַנט.
אַט עפנט זיך, דוכט מיר, דער טויער פון קרויסטער.
פון ווייטן באַווייזן זיך רייטער אויף פּערד,
אַפּריער רייט איינער פאַרוויקלט אין שוואַרצן,
עס פּלאַמט, ווי אַ פּאַקל, זיין שטאַלענער שווערד.
עס טראַגן זיך טענער פון אַרגל.
דער רייטער דערנענט זיך צום אַרטן, וואָס ציטערט פאַר שרעק.
עס וואַרפט די רבּנה איר זיכערנעם אָפּגלאַנגן
און ווייזט אים צווישן די שטאַמען דעם וועג.
עס טראַגן זיך טענער, עס צינדן זיך ליכטער,
עס פּלאַמען די פענסטער פון קרויסטער אַרום.

אָט הייבט ער, דער שוואַרצער, זיין שווערד אויפ'ן אַלמן,
דער אַלמער ווערט שטאַלצער, פאַרגליווערט און שטום.
עס שרייבן מאַנאַכן פאַרוויקלעט אין ווייסן,
עס ציען זיך מאַנערע פינגער און רייסן
אומשוואַדיגע לידיען פון טויאיגן גראָו.
דער שווערד האָט דערגרייכט ביזן ברוסט פון דעם אַלמן,
עס רוקט זיך זיין ברוסט צו דעם שאַרף צו דעם קאַלמן.
די ליפן זיי פלוצן דעם שוואַרצנס געבאַט.
עס שימערט דאָס פרושט אויף די לידיען די ווייסע,
עס צימערט דער קלויסטער פון לעצטן „אחד!“

די נאַכט איז אַראָפּ
און פאַרלאָשן די שטראַלן, —
דאָס בירד איז פאַרשוואַנדן.
לעס מיר אויף אַ זאַנג
האַט שמיר זיך צעפּינקלעט אַ טראָפּ אַ קלאַרער
און קוקט אויף מיר עלנט, און קוקט אויף מיר באַנג.
און ערגעץ פון ווייטן דערגרייכט מיר אַ בת־קול
אַזוי ווי אַנעכאַ... מיר דוכט, אַז איך הער:
זוך ווייטער דיין היימאַט;
נישט דאָ וועסטו רוען,
וואו ס'טראַנגן זיך תפילות
ביים גלאַנץ פון געווער,
וואו יעשוידער קלאַנג איז דיין זיידנס אַ קלאַה
און יעשוידער טראָפּן — דיין זיידנס אַ טרער.

שבת חזון

אין שווארצן טו זיך אָן, מיין פריינט,
און גיי אַרויס מקבל-זיין
די מלכה שבת מיט דיין צער
אין שטיבן, ראָזן נעילה-שיין.

און ווען זי וועט מיט שטיצע טריט
אַדורכגיין אונזער אָרעם נאַם,
צינד אָן מיט טרויער אירע ליכט
און זאָל דיין אויג פאַרבלייבן נאַם.

און נאָכדעם גיי אַרויס אין פעלד,
און הער זיך צו צום אָונטקלאַנג
און זאָג: דער פרעמדער נאָרטן בליט,
פאַרוועקט איז אונזער שוין פון לאַנג.

און זאָג : די הורבה איז פארלאָזט,
עס ברומט שוין נישט אין איר קיין טויב,
דער שיינער טרוים פון אויפבויען
דערשטיקט האָט זיך אין אַלטן שטויב.

און ווען עס וועט דער לעצטער שטראַל
פארגיין, דאָן קום אין שול צוריק,
באהאַלט זיך אין אַ ווינקל שטייל
און האַלט אַראָפּגעלאָזט דיין בליק.

אין שוואַרצן טו זיך אָן, מיין פריינט,
און גיי אַרויס מקבל-זיין
די מלכה שבת מיט דיין צער
אין דעם נאָך בלאַסן נעידה-שיין.

א צער פון טויזנט דורות...

א צער פון טויזנט דורות ליגט אויף מיר,
דער גרויסער פיין געשמעמפלט האָט מיין שמערן,
מיין טייערע, ווער ווייס צו איך וועל ווען
דעם שופר פון מיין אויסלייזונג דערהערן!

מיין טייערע, איך ווייס נישט, וואָס איז שווער,
צו הבלים טויט, צו קינים לאַנגעם לעבן,
נאָר מיך באַשמראַפט אין צווייען האָט מיין גאָט:
ער האָט דעם צער פון בידן מיר געגעבן.

אַריין בין איך פון אַלעמען פאַרשעמט
און טראָג אויף זיך די זינד פון אַלע מענשן.
וואו נעמט מען, זאָג, די כחות פון אַמאָל, —
אין פייער ניין — און גאָט פון דאָרטן בענטשן!

פאראויס איז גארנישטאָ...

פאראויס איז נאָר נישטאָ, דער וועג וועט זיין אומענדליך...
פאדאלט זיך ערגעץ וואו, און גיב זיך אָפּ דיין טרוים.
נישט וואָרט אויף אים, מיין פריינט, ער וועט צו אונז נישט קומען —
דערשראָגן ליגט ער ביי די טויערן פון רוים.

נישטאָ קיין רחמים מער; דער הימל איז פארשראָסן;
די שכינה איז אַוועק, געראָזן אונז אַליין.
און גרויס איז אונזער צער, ער שטייגט אַריבער וועלטן,
און מיר, מיר זענען מיר אַנטקעגן אים און קליין.

דער זיידע איז שוין טויט, די ליכט אין שור פארראָשן,
דאָס לעצטע אויג פארמאכט, די לעצטע וואַנט צעשמערט.
איין טרייסט איז נאָך פאראַן: עס וועט מיט אונז צוזאַמען
אויך אונטערגיין די לעצטע גאולה פון דער ערד.

פאַר דייע אַלטע חרבות ...

פאַר דייע אַלטע חרבות שטיי איך פול מיט מורא,
און גרויב, עם וועט אין זיי אַ גרויסער נס געשען ...
ווער ווייס, צי שרייבט מען איצט נישט דאָרט אַ נייע תורה
און פּרוּצלינג וועט די וועלט אַ נייעם ליכט דערזען.

ניין, ניין, ניט קלאַפּ, ניט רוף אין פרעמד-פאַרמאַכטע טירן --
אַ נייער נביא וועט נאָך אויפטרעטן דיין שווער
און וועט די גאַנצע וועלט אין דייע וועגן פירן
און הייסן טרינקן פון דיין אַלטן וואונדערקוועל.

אַ, גאַט, דערנענטער שוין דעם נס, און זאָל ער קומען, —
עם ביינן זיך די קני פאַר מירקייט און צער,
זאָל ווידער אויפפרייען דער וואַנדערשטאַק מיט פּרומען,
זאָל ווידער אויפטון זיך דער העלער רחמים-שער.

לאָזט אונז וויינען

- לאָזט אונז וויינען אין די ווינקלען
יעדן מענטש פאר זיך אַליין.
אין דער איינזאַמקייט צעמינקלען
זיך די טרערן הייליג ריין.
צופיל גרויס איז יעדנס אומגליק,
אז אַ צווייטער זאָר פאַרשטיין.
— לאָזט אונז וויינען אין די ווינקלען
יעדן מענטש פאר זיך אַליין.

לאָזט אונז שווייגן אויף די קברים,
ווי די מתים שטומע דאָרט —
פאַר דעם סוד וואָס זיי פאַהאַרטן
ווערט פאַרגליווערט יעדעס וואָרט.
נאָר די שטיינער קאַנען שרייען

פון דעם שוידערדיכן אָרט,
לאָזט אונז שווייגן אויף די קברֿיב,
ווי די מתים שטומע דאָרט.

לאָזט אונז אין די ווינקלען טראַכטן —
פרעגט נישט קיינעם, וואָס מען טראַכט, —
אזוי טראַכט אין זיין פאַרמאַכטן
קאַמער אין דער לעצטער נאַכט,
אַ פאַרמשפּטער צום תּלֿיד,
און אַ זעלנער פאַר דער שראַכט.
לאָזט אונז אין די ווינקלען טראַכטן —
פרעגט נישט קיינעם, וואָס מען טראַכט.

פאַרשוועכטער שווייגן

וואָרט אונז דאָס פֿרוש אין די ליידן דערהויבן,
וואָרט עס אַ ליכט אין אונז הייליג געצונדן —
דאָן וואָרט איך גרויבן,
דאָן וואָרט איך גרויבן
און מיט אַ שמחה געבענשט מיינע וואונדן.

וואָרט אונז די שאַנד ווי אַ קרבן גערייניגט,
וואָרט איך עס שטאַרץ אויפֿן שטערן געטראָגן,
גלייך ווי אַ קרוין,
ווי אַ שימער פון אויבן,
גלייך ווי אַנאַבנלאַנג פון אויביגן טאָגן.

קברים, אַ, קברים
אומענדליכע רייען!
וואָרט אַרום אייך כאַטש אַ מדבר געשמומט —

דאן וואָרט צווישן פאַרשטיינערטע רייען
אַ דורשטיגער לייב פון נקמה געפרומט.

קברים, אַ קברים

אומענדליכע רייען!

פינסטערע אייביג פאַרצווייפערטע נעכט!

אַ, די געשרייען, די בעמלעך-געשרייען, —

זיי האָבן דעם הייליגן שווייגן פאַרשוועכט!

גלאַט אַזוי

נישט קיין שאַל פון טראַמפּייט,
נישט קיין פאַן האַט געווייהט,
נישט קיין פּערד האַט געיאָגט,
נישט קיין פּייל האַט געקלאָגט, —
אויפֿן פּעלד ווייט און וויסט
נלאַט אַזוי, ווי דער מיסט,
האַבן מיר זיך צעקלייגט,
אינם אייגענעם בלוט אויסגעווייקט.

נישט פאַר לאַנד, נישט פאַר גאַט
האַט גערונען דאָס בלוט —
נלאַט אַזוי,
ווי אַ וואָרם פון טראַט,
ווי אויף וועגן דער גראַט:

אָהן פאַר וועם, אָהן פאַר וואָס, —
גראַט אַזוי... —

נאָר איין זאָך טוט אונז באַנג:
וואָרט פון אונז כאַטש אַ שראַנג
אויף די וועגן אַרויס
און געביסן מיט גיפּט
קליין און גרויס,
ססען יעטווידער ברוט, —
נישט פאַר פעס, נישט פאַר וויי —
גראַט אַזוי! ... —

משיח

עם קלינגען די קייטן ביים טויער פון רוים —
דאָרט זיצט ער מיט אַפּענע וואונדן.
זיי ווייטיגן, קינד מיינס, מיט אונזערע לייד,
און ווערן נישט קיינמאָל פאַרבונדן.

און טויזנטער יאָרן פאַרנייען אַזוי
איז שמיצע יסורים ביים טויער,
און טיף אין אים קלייבט זיך דער אייביגער וויי,
און ס'זאָקסט אַליץ דער אייביגער טרויער.

נאָר תשעה-באב, ווען עס קומט האַרבע נאַכט,
און פול ווערט מיט רחמים דער הימל,
דאָן פאַרן צוויי שמערן אַראָפּ, און ער ווערט
פאַרווינט אין אַ הייליגן דרימל.

דאן נידערט די שכינה אראָפּ אויף זיין קאָפּ
און קושט אים מיט ליבע אין שטערן,
און טרייסט אים און ווייזט אים די גאולה אין טרוים,
און וויינט מיט באַדאַלמענע טרערן.

* *
*

מיין פאָלק, עס געהערט מיין נשמה דיין טרויער.
צווי ווי די שכינה אין שוואַרצן פאַרהילט.
וועט זי אייביג זיצן מיט פענקשאַפט ערפילט
ביי דיר אויף דיין אַלטן צעוואָרפענעם מויער ...

און דאָרט, אויף די חורבות פון בלאַסליכע שטראַלן
וועט זי איינזאַם שפינען מיין צערטליכעם ליד,
וואָס וועט דיך דערגרייכן פאַרחלומט און מיד,
און שטייל אין נשמה, ווי פערל צעפאלן ...

מיין ליד וועט אַנאיינזאַמע תפילה דיר ווערן,
אַ בעכער פאַר דייע פאַרלאָזענע טרערן;
מיט אים וועסטו וועבן דיין טרויריגן ניגון,
מיט אים ווערן מאַמעס די קינדער פאַרוויגן! ...

* *

⋆

דאָס היינען, טייערע, די זיידעווערמע,
די ווייסע העמדלעך, מיט בלוט באַמלעקט;
די שטיצע מעשיות פון מיין בראַסער שוועסטער,
וואָס האָבן תמיד מיך פון שראַף געוועקט.

זיי פלעגן מחנות'ווייז אַרום מיין וויגל
באוואַכן, שוועבנדיג אין שטייט געוויין;
און פאַכנדיג מיט איר פאַרברוטיגט פרייגל,
צוקאַפּנס פלעגט ביי מיר די שכינה שטיין.

אין ראַנגע ווינטערנעכט, אין גרויסן שווייגן,
בשעת עס יאָמערט נור דער ווינט אין גאַס,
אין נעכט פון פרייגל, ווען די יונגע צווייגן
דערציילן, וויגן זיך, פון טויען נאַם —

ווי זומערפיינערעך פון אלע פארבן
באפאלן אָוונטצייט אַרום אַ ליכט,
געסודעט האָבן זיי: „נישט לאָז אונז שטארבן!“
און שטייט געטוריעט זיך צו מיין געזיכט.

דער שוועסטערס מעשה'לעך, דער קלאַנג פון קרויסטער,
דאָס יאַרצייטפּלעמל אין דער אַטמער שול,
די אַלע ערות פון מיריאָנען לעבנס —
מיט גייסטער פלעגן זיי מיך מאַכן פול.

און ביך-השמשות-צייט, ווען מתים וואַכן,
און קריינע קינדער הערן פרעמדע טריט
און טירן נעמען זיך אַליין פאַרמאַכן, —
באפאלן פלעגן זיי דאָן מיין געמיט.

v

עלילת דם

נאכט און שמערן און דאָס רוישן
פון אַ ווייטן קוואַל אויף שטיינער;
גרינע ווענט פון בלעטער פייכטע,
און דעם ווינטרס טריט די קייכטע
אויף די שפיצן פון די ביימער...
אַ נעשרענגרט' וועג אַ נאָרדנער
צו אַ טיר מיט מעש באַשראָגן;
איבער איר אַ בירד אַ היירינגס,
קיים באַרויכטן מיט אַ רעמפּל
אין דעם שאַטן פון אַ גרויסן
און אַנאַרטן, גראָען טעמפל.

נאכט און שמערן. אין דעם שוואַרצן
אַפּגורנט פון די אַרטע דעמבעס

פינקלען אויף אין טוי פון אָוונט
בלעטער גרינע, רויט באַזויממע.
ביי אַ פאַקלאַנג אַ ווייטן,
אין אַ ווינקל שטייט באַהאַלטן,
סודן זיך אין פריינגשווייגן
אַ מאַנאַך און צוויי געשמאַלטן...
— אַרײַן איז צוגעגרייט ?
— דער בעכער

מיט דעם בלוט איז דאָרטן, פאַטער...
— נאָר געדריינקט... דער קלענסטער פעלער!...
— זאָל דער פייכטער קרויסטער קעלער
אונז פאַרשריינגען, אויב מיר וועלן...
— מאַרגן, ווען דער גלאַק וועט קלינגען ?
— זייט געזיכערט אויף די מענטשן...
— בענטש אונז, פאַטער !
— גייט אין פרידן ! —
אייד וועט שוין דער הימל בענטשן...

אויסגעראַשן איז דער פאַקל...
ווידער שאַטנס, ווידער שטערן
אין דעם פייכטן גראַז דעם ווייבן
קאָן מען קוים די טריט דערהערן...

* * *

די זון איז שוין אונטערגעגאַנגען.

עס צאנקט נאָך אין מערב איר שוין.
באַגרייט פון דריי גאַדענע שטערן,
איז רואיג דער יום-טוב אַרײן.
עס פייכטן די פענסטער אין געסל,
די טישן — זיי שטייען נעגרייט;
און שטייט אינ'ם קלויסטער דעם אַרטן
באַהאַרט זיך און פויערט דער טויט.

די נאַכט קומט אַרײן נענטער און נענטער.
עס ברענען די הייליגע לייכט.
אין יעטווידער שטוב שטייט אַ מאַמע,
פאַרדעקט מיט די הענט איר געזיכט.
עס רינגען פאַרלאָוענע טרערן
און ווערן אין געסל צעשפרייט,
און שטייט אינ'ם קלויסטער דעם אַרטן
באַהאַרט זיך און פויערט דער טויט.

די טרערן זיי ווערן פאַרשוואונדן.
דער בעכער איז, דוכט זיך, שוין פול.
עס שטייען די קינדער און וואַרטן,
דער טאַטע זאָל קומען פון שול.
די פּנימאַלעך פייכטן פון שמחה —
אין בנדים אין נייע געקריידט —
און שטייט אינ'ם קלויסטער דעם אַרטן
באַהאַרט זיך און פויערט דער טויט.

פון שניי איז נאך ווייסער דער מישטוך,
עס ווינקט פון די פוסות דער וויין,
עס דוכט זיך, און אייביג, און אייביג
וועט רואיג און ליכטיג דאָ זיין;
עס דוכט זיך, און אַרץ איז פאַרגעסן,
פאַרשוואַנדן די אייביגע לייד...
נאָר שטייט אין דעם קלויסטער דעם אַלמן
באַהאַרט זיך און לויערט דער טייט.

אַט גנבעט זיך איצטער פון דאָרמן
אַ מענטש'ל מיט אייביגע טריט.
באַהאַרטן צווישן די ביימער,
פון אויגן פון פרעמדע געהיט
אַט קומט ער שוין נענטער צום געמאָ,
עס הערט זיך פון קלויסטער אַ קלאַנג...
דער טייט האָט פאַרלאָזן זיין ווינקל
און גנבעט זיך שטייט, ווי אַ שלאַנג...

* * *

פול די שור, די לייכטער ברענען,
אין די פענסטער קוקט די נאכט...
עס שטייט דער עולם שמונה=עשרה
און האַרט די אויגן צוגעמאַכט...
עס ציטערט יעדערן אין האַרצן
אַ שטראַל פון פרייד און שטילער רוי.

פארטיפט איז יעדער אין זיין תפילה
און זעט נישט ווי די שרעק קומט צו.

עס זעט נישט קיינער, ווי באהאלטן
אנאורח איז אין שור אריין
און אין א ווינקל, ווי א גנב,
פארשטעלט, פארדעקט זיך פון דער שיין;
ווי שרעכט עס פינקלעך זיינע אויגן,
ווי ביז עס שרענגלט זיך ארום
די ריפן שטיב א רייכטער שמייכל,
און ווערט פארשוואונדן נאכדעם שטום.
אָט ענדיגט זיך שוין באַרד די תפילה.
עס ווארט דער חזן אויפ'ן רב,
וואָס שטייט אין מזרח, ווי פארנאָווערט,
גלייך ווי פארזונקן אין א שראָף.
נאָר צייטנווייז לויפט דורך א ציטער
זיין שוואַרצע קאפּאָטע פון זייד
און ס'דינט א טרער אויף זיינע באַקן,
וואָס זענען ווייסער נאָך פון קרייד.

עס שטייט דער רב און זעט נישט קיינעם,
באהערשט האָט אים א שראָף געהיים.
און שטיב צעשפרייט פאַר זיינע אויגן
האָט זיך אַ מוראדיגער טרוים.
ער זעט: די שור, זי שטייט אין פלאַמען

און פֿר מיט אידן ביזן טיר,
 און קיינער קאָן קיין וועג געפינען,
 אום זיך צו ראַטעווען פֿון איר ...
 עס רופן שרעקליכע געשרייען ...
 אָט זעט ער, ווי דער דאָך — ער פֿאַרט.
 נאָר פֿרוצרינג האָט אַ שטראַל אַ ווייסער
 די אויגן זיינע ווי פֿאַשטראַלט.
 און צו זיין אויער איז דערנאָנגען
 אַ קוֹל, וואָס האָט אים שטיִל געזאָגט:
 — עס דרעמרט נישט און שרִאָפט דער הימער
 פֿון די, וואָס זענען דאָ פֿאַריאָגט. —
 און אויפֿגעמאַכט האָט ער די אויגן.
 און פֿרוצרינג! ... גרויסער נאָט! ... אַ, נאָט! ...
 פֿון נאָס דערנענטערט זיך אַ טומל,
 אַ שרעק פֿאַרט אויפֿן עזֶם אָן.
 עס קומט אַרײַן נענטער צו אַ ביזער קלאַנג פֿון שווערדן
 און שווערע טריט ... אַ הויכער קלויסערשער געזאָנג ...
 עס ברעכט זיך אויף די טיר ... אַ מענגע שוואַרצע מאַסקעס,
 פֿאַראַויס אַ גלח מיט אַ צלם אין דער האַנט ...
 דערשראָקן שיינט דאָס ליכט אין שפיגל פֿון די קאַסקעס;
 עס וואַרפט אַ ביזן גלאַנץ דאָס בלאַנקע מעש פֿון זיי ...
 אַ שטיִל-פֿאַרשטיקטער „אוי“ —
 פֿאַרגליווערטע געזיכטער ...
 עס לעשן זיך די ליכט;
 דער שאַטן ווערט געדיכטער ...

דער גלח נעענט זיך מיט פעסטע טריט אהין,
וואו ס'שטייט דער אָרון-קודש, שטאַלץ פאַרהילט אין די סידים,
און פּלוצלינג שניידט די שטיקלייך דורך אַ פּרעכע שטים...
עס וואַקסט לעס גלח אויס דער איינגעהילטער אורח,
עס ציט זיך צום פּרכת אויס אַ דאַרע האַנט,
אזוי ווי זי וואַלט גרייט געווען צו זאָגן עדות.
און ס'קלינגען-דורך די ווערטער שאַרף, מיט וואוט:
— אַט דאָרטן, דאָרטן שטייט דער בעכער מיט דעם בלוט...

שא... ס'רירט זיך דער פּרכת אויפ'ן אָרון;
עס מורמלט יעדערער אַ תּפּלה פאַר זיך שטייט:
אַ, גרויסער גאַט... נישט לאָז אונז גיין פאַרלאָרן...
וועמעס האַנט — אַ, וואונדער! — עפנט ביידע טירן?
וועמעס ליכט באַלייכט די ספּרי-תּורות דאָרט?
עס שטייט דער עולם, ווי פאַרגליווערט פון דעם וואונדער...
קיינער וואַנט זיך נישט צו רירן פון זיין אָרט.

לאַנגזאַם, לאַנגזאַם מאַכן אויף זיך ביידע טירלעך פון דעם אָרון,
ווי די טויערן, וואָס פירן אין דער אייביקייט אַרײַן,
און אין אויסבעט פון די שאַטנס, וואו די ספּרי-תּורות רוען,
פּלאַמט אַ ליכטל אויף אַ קליינס און צעשפּרייט אַ געלן שײַן,
פּלאַמט אַ ליכטל אויף אַ קליינס
נעבן בעכער פּול מיט בלוט,
צימערט אין זיין רוימן שפיגל,
אויף אַ רגע נישט גערומט;

ציטערט, ציטערט, ציטערט, ציטערט, ציטערט...
 און פון בימה הייבט זיך אויף,
 ווי אַ זייל, אַ איד אַנאַלטער,
 און צום אָרון שטייגט ער אויף; —
 ד׳באַרד, ווי זילבער ווייס און זויבער,
 ווי אַ שטראַל איז יעדער האָר,
 און די אויגן פול מיט צויבער,
 און דער שטערן הויך און קלאַר;
 איינגעוויקלט אין אַ קיטל,
 מיט אַ פעלגורט אויף די לענדן...
 אַ, דאָס איז דער אַלטער נביא
 פון די הייליגע לעגענדן...
 אַטאָ נעמט ער אָן דעם בעכער,
 הייבט אים העכער, העכער, העכער...
 מאַכט אַ ברכה אויף דאָס בלוט...
 און דאָס בלוט הייבט אָן צו זידן...
 ווערט אין קלאַרן וויין פאַרבליטן,
 און דער וויין הייבט אָן צו פינקלען
 אין פאַרשיידענע קאָליאָרן,
 און ווי דורך אַ ברייך דערשלאָגן,
 פאַרט דער אורח קעגן אָרון,
 און דער גאַנצער צויבער, פלוצלינג,
 ווערט אין שוין פון ריכט פאַרלאָרן.

* * *

מענטשן פיר ... א טראַגבעטל אַ שוואַרצעס,
אויף אים אַ מת פאַרוויקלט אין אַ טוך ...
אַ נאַכט פון אומרו אַטעמט אויפֿן שוילהויף,
עס ציט דעם אַטעם עמויץ שווער אין אים.

עס טראַגט זיך דורך אַ פּלֹוך. —
דער קרויסטער, וואָס נישט ווייט, הייבט פֿאַנגזאַם אָן צו קלינגען.
דאָס טראַגבעטל גייט אָפּ און נעענט זיך צו אים.
עס מאַכט זיך אויף אַ טיר, עס צינדט זיך אָן אַ פענסטער,
אַנטקעגן עפנט זיך אַ צווייטע טיר געהיים.
עס פרעגט אַ שטים :

— דאָס האָט מען אים געטראַגן? ...
עס ענטפערט ווער : „פאַרשאַלטן זאָל ער זיין“! ...

דריי רויטע ליליעס

מירן רירן זיך און קלאפן ...
עמיץ הויבט ארויף דעם פאָרהאַנג ...
שטיצע קלאַנגען פֿון אַ ציטר,
טריט און לייכטער זייד באַרירונג ...
ס'ליגט און הערט דער יונגער ריטער,
צייכט די טריט מיט שטיצן ציטער ...
— העי, איר, היטער, צינדט אָן פאַקלען ! —
האַט ער פֿלוצלינג אויסגערופֿן :
— הער איך גייסטער אין מיין פּאַלאַץ,
אָדער איז דאָס אַ פּאַרפֿירונג ? —

איינזאַם האָט דעם ריטערס שטימע
דורכגעקלאַנגען אַלע זאַרן.
און די טריט — זיי זיינען גענטער,

לייכטער, ריטמישער געוואָרן.
 — ווער באַוועגט זיך? — האָט דער ריטער
 נאָך אַמאָל געפרעגט מיט צאָרן:
 — ווער באַוועגט זיך? —
 און זיין שטימע
 איז אין פינסטערניש פאַרלאָרן.
 — איך, — האָט עמיין אים געענטפערט
 און באַרירט זיין קאַלטן שטערן.
 — איך, דיין פֿלח פון וואַרמיזע,
 פון דיין שווערד און קרייץ גענומען.
 פֿירסט? אָט פֿירסט מיין וואַרם פֿלח נאָך
 און אָט רינען מיינע טרערן;
 פון דעם אידישן בית עולם
 בין איך איצט צו דיר געקומען.
 שרעק זיך נישט, מיין ליבער חתן
 זעסט, אָט האָב איך פון די טויטע
 פאַר דער הייליגער מאַדאָנאַ
 פֿלומען דריי געבראַכט דיר רויטע,
 זעסט? — און שטראַלן פֿלאַסע, קאַלטע
 האָבן פֿלוצלינג זיך צענאָסן,
 און אין זיי האָט שטיף געשוואַומען
 אַ געשטאַרט, די האָר צעפֿלאָסן.
 — זאָג, דערקענסט מיך? —
 און מיט שוידער האָט דער ריטער
 זיינע אויגן אויפגעריסן

און דערקענט... און פול מיט אימה
איינגעגראָבן זיך אין קיסן.

יא, דאָס איז די אידיש' מאַכטער...
יא, דאָס איז די אידיש' מאַכטער,
וואָס ער האָט אין שטאַדט וואַרמיווע
פון דער חתונה געפאַנגן,
פאַר דער חופּה און קרושין
זי געשענדעט און דערשטאַכן,
און דערנאָך אויף חופּה שטאַנגען
איר נעליבטן אויפגעהאַנגען.
יא, דאָס איז זי, יאָ דאָס איז זי...
אירע האָר און אירע אַרין,
אין דער ברוסט אַ וואונד אַ שיפע
און דעם קינדיש קאַפּ געבוין.
אַטאָ שוועבט זי... קומט אַרין נענטער
צו דעם ווינקל פונם צימער,
צו דער בילד פון דער מאַדאַנע,
וועלכע זיצט אין טיפּן קימער
מיט דריי ווייסע צאַרטע ליריעס
אין אַ הייליגליכן שימער.

יא, דאָס איז זי, יאָ, דאָס איז זי...
און עס זעט דער יונגער ריטער,
ווי די הייליגע מאַדאַנע

ציט איר האַנט אויס מיט אַ ציטער,
גיט דעם מיידל אָפּ די לידען,
נעמט ביי איר דריי פֿלומען רויטע,
וואָס זיי לייכטן אין דער פינסטער
מיט אַ פֿלאַסע לייכט אַ טויטע.
יאָ, דאָס איז זי...
און אויף מאַרגן,
ווען די זון איז אויפגעגאַנגען,
האַט מיט שרעק דערזען דער ריטער,
ווען ער האָט גענומען קניען,
אין דער האַנט פון זיין מאַדאָנע
דריי פֿלוט רויטע לידעם גליען.

די אַנטלאָפּענע כלה

רואינ איז אין פּאַקט און ליכטיג.
אין דער גרויסער שטוב איז ציכטיג,
געלער זאָמער איז אויפן באָדן
און די טישן פּוּל באַרְאָדן
שטייען מיט די בעסטע עסענס:
ווייסע חלות, פּלעשער וויינען,
שיסלען פּיש און היגער פעטע,
און די ליכט ווי שטערן שיינען.
נאָר מען זעט קיין נעסט נישט דאָרטן.
רואינ פּראָזש דער ווינט פון נאָרטן,
ווינט די פּאַרהאַנגען די ווייסע,
טראַנט אַרײַן ווי ווייטע קראַנגען,
גרייך אַ קראַנג, גרייך אַ שאַלן,
גרייך אַנערס וואָרט נעשריען:
אַי, די כלה איז פּאַרפּאַלן!

אין אַ ווינקל שטייט דער חתן,
האַרט אין האַנט זיין ליכט פּאַרפּאַשן;

בלאס און איידר קוקט זיין פנים
דורך די שווארץ געקרויזטע פאות;
טיף צום ברוסט דעם קאפ געבויגן,
מיט א שרעק אין זיינע אויגן,
שטייט ער אינים ווינקל חדר,
און די אטלעסענע קליידער
גיבן איבער שטיב דעם שוידער
פון זיין שלאנקן דארן קערפער,
וועלכער ציטערט ביי די שארן:
„אָ, די בלה איז פארפאלן“.

אינער איז ער דאָ געבליבן,
אין אַ ווינקל ווי פארטריבן,
אלע זיינען וואו פארשוואונדן,
גרייך אַ ווינט וואָלט זיי צעמראָגן —
ווער אין הויף און ווער אין שטעמל,
ווער צום רב און ווער צום פרייג,
ווער עס האָט געלאָזט זיך יאָגן
צו דעם וואַלד מיט ווירדן קלאָגן,
מיט געשרייען און מיט שארן:
— נוואַלד, די בלה איז פארפאלן!

לאַנגזאָם ציען זיך די שאַטן
פון די טונקעלע קאַשטאַניען,
און מיט זיי צוזאַמען קומען

אַרע געסט און מחותנים.

— זאָגט פון וואַנען? זאָגט פון וואַנען? —
פרעגט זיך איינער ביי דעם צווייטן.
— איך פון שמעל — איך פון פרייץ —
— און איך קום פון וועג פון ברייטן,
אומעטום געזוכט, געפרעגט זיך
און קיין איינציג שפור געפונען.
— און דער פרייץ? — זיין בן יחיד
איז אויך היינט פון הויף אַנטרוגען.
אויף דעם ווייסן פערד אַנטאַלפן
איז ער גלייך מיטן באַגינגען.
— און דער פרייץ? ... — שמייכלט רואי,
זאָגט, ער וועט אים שוין געפינגען.

שטייט פאַרצווייפלט שטייען אַרע,
סיקלאָגט די מאַמע פון דער בלע
און דער טאַמע רייסט זיך קריעה.
מישפּאַנט די פערד שוין איין אין וואַגן,
סייגט דער שמש אויף די חופּה
און דער חתן ווי דערשלאָגן
שלייכט מיט מידע טריט צום וואַגן.
טריט פאַרגליווערט איז זיין פנים,
סירינגלען אים די מחותנים,
סיקנאַקט די ביימש, עס רוישן רעדער,
סיאָגט אַ שטייב. און פון די סעדער,

וואָס רינגערט אום דעם פאַקט, טוט שאַרן
און יאָמערן אַ פרויען שטימע:
— אַי די בלה איז פאַרפאַרן! —

די נאַכט פאַרט צו מיט קירע טויען;
פון וואָרד נייט אויף אַ האַרצ' לבה;
ס'ברייכן שטיף די ברייטע שמרעקעס
פאַרהירט אין טונקל גרינע דעקעס.
די פערד — זיי שלעפן זיך פאַרשראַפן,
עס דרעמלען אַרע מחותנים.
דער חתן ויצט — די אויגן אָפן,
מיט טרערן איינזאמע פאַרלאָפן;
עס הרומט זיך אים אַרץ די בלה:
צוויי שוואַרצע צעפּ און פייער-אויגן
און איבער זיי אַ קראָרער שמערן,
געשטיצט אויף שוואַרצע ברעמען-ברוגן;
די ווינקלען נאָו צונויפגעבראַון,
דעם שלאַנקן קאָפּ אַראָפגעלאָון
מיט עפעס אַ געהיימען שטייכר,
באַהאַרטן אין די פורע לייפן,
וואָס קאַנען הייס און זינדיג קושן
און הייריג פריסטערן אין היכר.
— מיין זינדיג — הייריגע, געטרייע...
און פֿרוצלינג... שאַ... צוויי רייטער פרייע

דעם וואָגן יאָגן נאָך פון הינטן.
 עס הייבט דאָס ווערן זיי ענטקענן,
 עס בויגט דער גראָו זיך אויף ביי די ברעגן,
 גרייך ווי עס וואַרטן זיך געטראָגן
 צוויי לייכטע ווינטן אויף די וועגן
 — ווער איז דאָס, ווער ? אָ, נאָט אין הימל ! —
 דער חתן כאַפּט זיך אויף פון דריטל
 און זעט פאַר זיך צוויי שראַנקע רייטער
 דער ערשמער איז דער יונגער פרייך
 און גרייך רעם אים אַ ביסל ווייטער
 אַ שראַנקע פרוי ... אַ בליק ... אַ שמייכל ...
 — אָ, נאָט דאָס איז, דאָס איז מיין בלה ! ... —
 עס שפּרינגען אויף פון וואָגן אַלע.
 אַ ווירדער קרעכיק ... אַ פּרעך געלעכטער ...
 — פאַרפּלונקט פון ישראָל'ס טעכטער,
 אַ קלדה דיר פון אַלע אידן !
 — דאָבראַ נאָץ, ושירדושי !
 — גרייס דער מאַמען ! ...
 און פּלוצלינג אויפגעמישט צוזאַמען
 האָט זיך אַ ראַכן און אַ קלאָגן
 און נאָכדעם שטייט פאַרשטומט געוואָרן.
 נאָר מער נישט פון דעם חתנם וואָגן
 האָט זיך אַ שטימע נאָך געטראָגן,
 געווינט זיך אין די בלאַסע שטראַלן
 — אָ, נאָט, מיין בלה איז פאַרפּאַלן ! ...

צו באדעקנס

צוויי שווארצע צעפ פון צארטן זייד,
צוויי שווארצע צעפ פון צארטן זייד,
פארפלאַכטן איז מיין גרויך אין זיי;
דו ווילסט מיין טויט, טאָ נעם און שנייד.
צוויי שווארצע צעפ פון צארטן זייד.
א, מאַמעשי, צו פירסטו דען מיין וויי? —
עס שניידט די קאַלטע שער און שניידט,
דער פּרה'ס פנים פרייכט ווי קרייד,
זי בייסט די ליפּ ביז בלוט —
— א, מאַמעשי, רחמנות האָב;
דו שנייד דעם קאַפּ מיר בעסער אָפּ,
דאַן וועט מיר גוט זיין, גוט.

קאַפעריע שפּילט... עם קומט דער רב:
— נו מוז טוב, נו מוז טוב,

דער פֿלה'שי באַרעקן —
עס זומט אנאומעדיגער שפּיל,
די פֿלה זיצט און שוידערט שטיף,
גרייך ווי עס וואָרט איר שרעקן.

— זיי גרייט, מיין מאַכטערשי, זיי גרייט. —
— אַ מאַמעשי, איך פֿיר דעם מריט ;
ער וועט מיר היינט בעפרייען.
צינד אָן רעם מיר אַיאָרצייטליכט
און דעק נישט קאָפּ מיין פֿראַם געזיכט,
און זאָג נישט אויס מיין טרייען.
געדענק, אויב מאַרגן קומט צו דיר
מיין ליבסטער און ער פּרעגט אויף מיר,
דאָן זאָג איך בין אַ ווייבל,
איך בין דעם רב'ס אַ שנור און האָב
אַ הוי'לע קאָפּ, אַ הוי'לע קאָפּ
און טראָג אַ ווייסע הייבל

דער חתן גייט, דער חתן גייט,
די מאַמע שווייגט, די מאַמע שטייט
און ציטערט ווי אין פיבער.
זי ווייסט דעם מאַכטערס צער, זי ווייסט ;
איר מעטערס האַרץ האָט נאָר איין טרייסט —
עס וועט ווי איר פּאריבער.

די קעניגין מרים

עס בלייבן ביים ווייכן געשימער פון שמערן
די מורמעלנע זיילן פון הורדום פאלאצן.
עס שלאָפן די טורעמס עם לאָזט זיך נישט הערן
קיין קול פון טראַמפּייטן, קיין אָפהילך פון טאַטצן.

די פאַרמען — זיי שטייען פאַרנליווערט און שלאָנקע.
די ברומען — זיי שלאָפן מיט בעכערס פאַרמאַכטע.
די רידיען — זיי וויגן זיך לאַנגזאַם, ווי קראַנקע
און דורשטן נאָך טויען מיט שטיינגרעך פאַרשמאַכטע.

פאַרשטומט איז די נאַכט אין אַ שלאָף אין אַ הייכן.
עס הערט זיך קיין ריר. נאָר פון קיניגס טעראַסע
צעטראָגן זיך האַסטיגע טריט און צעשפּרייטן
אַנאָמרו צווישן די זיילן, די בראַסע.

עם ווייזט זיך אַ שאַטן מיט פּלאַמינע אויבן.
עם שוועבט פאַר די זיידן דער מאַנטל פון קיניג.
עם סודעט איין שומר דעם צווייטן: „גיב אַכטונג,
דער קיניג איז ווידער איר נייסט אונטערמעניג“...

— „גיב אַכטונג“! און פּרוּצלינג צעשניטן די לויפט האָט
אַ שטימע פּוּל ליידן, פּוּל אַנגסטן, פּוּל שרעקן:
— מיין מרים, מיין מרים, מיין מרים, וואו ביזטו?
העי, שומרים, נייט גיכער די קיניגן וועקן!

נייט גיכער, נייט גיכער אין שראַפּצימער רוס זי
און נאַרט נאָך איר קיניג און וואַרט אויף זיין תּומען.
גרייט גיכער די טישן, פּילט אָנעט די קרוגן,
צעשפּרייט אויפן באַרן די דופּטיגסטע בלומען!“

מיין מרים!... און אויפגעכאַפט האָט זיך דער פּאַלאַץ,
מיט פּאַקלען פּאַרפּורט איז דער נאַרמן געוואָרן,
„מיין מרים“ געהילכט האָט אין יעטווידער ווינקל,
און ווייט אין דער נאַכט מיטן עכאָ פּאַרלאָרן.

— מיין מרים! מיין מרים!...
אומזיסט אָבער האָבן די דינער געשריען,
אומזיסט האָט דער קיניג געוואַרט אויף די שטופּן
פון מירמל טעראַסע און פּוּל מיט הרטה:
— מיין מרים! מיין מרים! מיין מרים! — גערופּן.

די פארמע נאָר האָט אים געענטפערט: — מיין מרים! —
און ס'האָבן געקלאָנגט זיך אין נאָרמן די קוואַלן.
מיין מרים! געוויפצט האָבן פאר זיך די ליריען
און לאַנגוואַס געשמאַכט אין די בלויע שטראַלן.

די פוסטע וויגעלע

אַרײַע לײַדע וויגעלע,
פוסטע וויסטע וויגעלע...
וויי איז צו דער מאמען!
נעשאַכטן לײַט דאָס ציגעלע
אונטער מיין קינדס וויגעלע
מיטן קינד צוזאמען.

אַרײַע לײַדע וויגעלע...
אין דער פוסטער וויגעלע
לײַט אַ בלאַנקער מעסער...
וויג איך שטיי דעם שטאַל און וויין:
וואָרט מיין בויך געהאַט אַ שטיין,
וואָרט עם געווען בעסער!

אַרײַע רײַזע ווײַנערע...
אונטער מיין קינדס ווײַנערע
שטייט אַ וואָלף מיט צײַנער, —
קראַפט ער ווירד מיט זײ אַ גרױס,
רײַט דאָס ברוט אים פונם מױל
און עס הערפט ניש קײַנער.

אַרײַע רײַזע, גרױער וואָלף,
האַסט פאַרציקט מיין עופּלע,
צוק שוין אויך דער מאַמען,
לאָז מיך מיט מיין צײַנערע
אונטער מיין קינדס ווײַנערע
ברױנגן צוזאַמען.

VI

א וויגליד

אַרײַע־לײַוֵּיִע, אַרײַע־לײַוֵּיִע —
שׂרָאָף, מײַן טײַערער, און רו ;
וואויל איז דעם, וואָס האָט אַ מאַמען
און אַ ווײַנערע דערצו.

אַרעם קאָן מען נאָך געפֿינען,
אַרעם קרינט מען דאָך פֿאַר געלט;
נאָר אַ מאַמע — זי איז אײַנע,
מער נישט אײַנע אויף דער וועלט.

דאָס איז דאָך אַ נאָטס מתנה,
וועמען עס איז נאָר באַשערט.
וויי איז דעם, וואָס האָט קײַן מאַמען
אויף דער גרויסער וויסער ערד! ...

אַרײַע־לײַויע, אַרײַע־לײַויע —
ווי דער צער זאָל זײַן נישט גרויס,
תמיד קאַן מען אים פאַרווינגן
אין דער מאמעס שטיבן שוים.

אַרײַע־לײַויע, אַרײַע־לײַויע —
ווי די זינד זאָל זײַן נישט שווער,
אָפּוואַשן וועט תמיד קענען
זי דער מאמעס ריינער טרער.

שראַף, מײַן טײערער, מײַן לײַבער,
מאָך די אויגן צו און רו! ...
וואויל איז דעם, וואָס האָט אַ מאמען
אַרײַע־לײַויע־לײַויע־לײַויע־לײַויע ...

איינוזאמע

איינוזאמע !

ווער וועט זיך טיילן מיט אונזערע ליידיגן,

ווער ?

דערטרונקן אין פינסטערע נעכט וועלן ווערן

די פענקנדע טענער פון אונזערע לידער,

און קיינער נישט,

קיינער,

וועט לאָזן אַ טרער ...

אַ מיידל וועט אפשר אַמאָל אונז פאַרנעמען

און ס'וועט איר פון מיטלייד אין האַרצן פאַרקלעמען,

אַ פריינט וועט אַמאָל, אפשר, זיפצן באַהאַלטן,

אַ קרוב וועט שענקן אַ טרייסטוואָרט אַ קאַלטן. —

נור קיינער נישט,

קיינער,

וועט פילן דעם צער ...

איינזאמע ווערן מיר בלאַנדזשען און בלאַנדזשען
און זוכן, נישט וויסנדיג וואָס.
נור וואויר איז צו די, וועלכע ווערן געפינען
אַ סטעוושקע אָהן דערנער, וואו רואיג צו בלאַנדזשען,
אַ הייזר אַ שטיצעס, וואו טרוימען צו שפינען,
אַ זאמד, צו דערשלינגען די טרערן, וואָס רינען, —
וואויר איז צו די אויף דער וועלט!

יעדער מענטש האָט דאָך אין הימל זיין שטערן,
יעדן איז אונטן זיין וויגל באַשערט —
פאַרן צו שאַטנס, דאָן טרייסט אים דער הימל.
ציען זיך וואַלקנס — פאַרווינט אים די ערד.

פּראָנדיזשעט ער — פּרעגט ער דעם וועג ביי די שטערן;
ווערט ער פאַרמאַטערט, דאָן זוכט ער זיין וויג,
מער נישט איך איינער האָב ביידן פאַרלאָרן,
ביידע באַשיצער פון מענטשליכן גליק.

אומזיסט הייב איך אויף מיינע אויגן צום הימל,
אומזיסט זוך איך רו אינים פּלעטערנגערויש —
אייביג וועט פּלייבן מיין אויג אָהן אַ שטערן,
אייביג וועט פּלייבן מיין קאַפּ אָהן אַ שוים.

צוקונפט

אָנענד־לאָזער מדבר. אַ זאַמדיגע וויסמע
מיט אָפענע קברים אַרום און אַרום,
און איינזאַם דאָרט שפּרייט איך באַנגלייט פון צוויי גרעבער,
וואָס טראָגן אַ מיטה פאַרנגליווערט און שטום.

און וואו נאָר איך קער זיך, דאָרט גייען די גרעבער
מיט קאַרטע, מיט שיקזאַל-פאַרשטיינערטע טריט.
און ווערט מיר אין האַרץ עפעס ליכטיגס געבוירן, —
גלייך בלייבן זיי שטיין לעס אַ קבר דערמיט.

באַווייט זיך וואו ערנעץ צווישן די וואַלקן
אין הימל אַ שמערן און ווינקט מיר געשווינד, —
גלייך שמערן די גרעבערס זיך אָפּ לעס אַ קבר
און לאָזן אַראָפּ אין אים לאַנגזאַם אַ קינד ...

און צערטלעך מיין פנים מיט דופטיגע פינגער
פון ערגעץ א ווארעם פארבראנדזשעמער ווינט, —
גלייך שמעלן די גרעבערס זיך אָפּ לעם א קבר
און לאָזן אַראָפּ אין אים לאַנגזאַם אַ קינד ...

דערנרייכט ווען מיין אויער אַ יונגער געלעכטער
און ווינט איין מיין איינזאַמקייט ליבליך און לינד, —
גלייך שמעלן די גרעבערס זיך אָפּ לעם אַ קבר
און לאָזן אַראָפּ אין אים לאַנגזאַם אַ קינד ...

אַנענדלאָוער מדבר. אַ זאַמדיגע וויסמע
מיט אַפענע קברים אַרום און אַרום
און איינזאַם דאַרט שפּרייז איך, באַגלייט פון צוויי גרעבער,
וואָס טראָגן אַ מיטה פאַרגליווערט און שמום.

און גרויס איז דער מדבר

און גרויס איז דער מדבר, אין וועלכן איך וואַנדער...
דאָס ווינטל פאַרווייהט מינע ערנמע טריט.
אַך, ווינטל, דו ווינטל, פאַרווייה נישט די צייכן,
די צייכן, וואָס ווייזן, אַז איך האָב געלעבט...

און פרייט איז דער מדבר, נאָר ענג איז אין האַרצן,
און אָפּטמאָל פון ענגשאַפט שטיף קאַפעט אַ טרער...
אַך, זעמדלעך, איר זעמדלעך, נישט שרינגט איין די טרערן—
די צייכן וואָס ווייזן, אַז איך האָב געבענקט.

הויך, אויבן צעשפרייט זיך אַ פינסטערער הימל...
איך פיל, ווי עם רוקט זיך אַרץ נענטער דער טויט.
פאַרשיט מיך, דו ווינטל, אַך שרינגט מיך איין, זעמדלעך,
זאָל קיינער נישט וויסן דעם סוף פון מיין וועג...

עס ווערן געבאָרן חלומות . . .

עס ווערן געבוירן חלומות און שטארבן,
ווי בלומען אין מיטן דעם בליען,
וואָס ווערן געריסן אין פּריינגס-יום-טובים
אויף קראַנצן
פאַר הערדן פאַר שיינע וואַקבאַנקעס
צו צירן אין זייערע פּרייכע טאַנצן.

עס ווערן געבוירן חלומות און שטארבן,
ווי זאַנגען אויף נאַרדענע צייטיגע פעלדער,
וואָס פאַרן אין גלאַנץ פון דער שטאַלענער קאַסע,
און נאַכדעם, געבונדן אין נאַרדענע גאַרבן,
צעפירט מיט זיי פּרייך מיט פּידער אין שייער.
פאַרהאַנען אויך טרוימען, וואָס ווערן פאַרגליווערט
אין שטיינערנע ביַדער, אין פאַרבן אויף לייזונג,

אין ביכער פאַרשטויבטע, אין שיינע געביידן, —
זיי בלייבן, ווי שטיצע און שטומע מצבות
אויף קברים פון אַלטע פאַרנעסענע טרויער,
וואו ס'בליען שוין אַנדערע פאַרבינע בלומען
און ס'פאַלן די שאַטנס פון אַנדערע בויער.

גור וויי איז צו די, וועלכע ווערן געבוירן,
ווי שפעטיגע בלומען אין קויטיגע האַרבסטן;
וואָס שטייען געבוירן אין קערט און אין טרויער
און ווערן מיט בלאַטיגע טראַפנס פאַרנאָסן.
אַ פּוס אַ פאַרשמרצער וועט גלייכניכטיג קומען
און וועט זיי צערעמן, די ליכטיגע טרויער,
דערשטיקן זיי רואיג און שטיצע, ווי עס ווערן
דערשטיקט די נשמות פון יונגיקע פרויען
אין די אַרעמס פון מאַנען — פאַרווערקטע און אַלטע.
ווי זייערע ריינע פאַנטאַזיעס פון יוגנט —
אין קושן פון שמוציגע ווערקנדע ליפן,
אַזוי ווי אַ שיינע פאַרמשפּטע געטין,
וואָס מוז צו די נאָך בליענדע בריסטן
טוילען מיט עקל אַ קויטיגן שאַרבן.
עס ווערן געבוירן חלומות און שטאַרבן...

אין דער פרעמד

אַרץ איז מיר פרעמד, אַרץ איז מיר ווייט,
נישטאָ קיין אָרט, וואו בלייבן דאָ,
עס שיינט די זון, דער הימל בלאָ,
נור מיר גייט יעדער שמראַל פאַרביי...
אַרץ איז מיר פרעמד, אַרץ איז מיר ווייט.

די זון פאַרגייט
און פראַקערט שטיף אין מערב-זייט,
איך שטיי און זע, ווי פיין זי גרייט
און גייט אַוועק...
און פול מיט בענקשאַפט און מיט שרעק
צעשפרייט איך מיינע הענט צו איר
און בעט זיך שטיף : אַך, נעם מיך מיט !
דאָ איז מיר פרעמד און אַרץ איז ווייט.

פארנאנגען איז די זון
און טיף אין הימל גייט אַ פארבנשפיר.
עס בלאָזט דער ווינט און פליט אַוועק,
און כ'בעט אים שטייט :
אַ, נעם מיך מיט !

געקומען איז די נאכט.
עס רירט זיך נישט
קיין איינציג בלעטל פון קיין בויס.
דאָס טייכל מורמלט גור נעהיים
און שווימט אַוועק...
און כ'בעט עס שטייט : אַ, נעם מיך מיט !
אַ, נעם מיך מיט !

איינגעהילט אין מיין קלייד

איינגעהילט אין מיין קלייד,
ניי איך, שווינגדיג, פארביי
אין — מיין איינזאמקייט — איינער.
נישט איך הער אייער לויב,
נישט מיך ארט אייער שפאָט, —
ווי אַ שטויב פאר מיין טראָט,
פאלן ברומען,
פאלן צאָרניגע שטיינער.

גרייך אַ שטערן, וואָס פאלט,
לעשט זיך אויסעט דער רוז
אין דער נאכט פון מיין אוד,
וועלכער לונט אין מיר שמוס,
ווי אַ חיה פארשטעקט.

אונבענרייפליך ווי גאָט,
ווי אַנאָרדאַרטער וואַלד
אַווי ווילד און פאַרצווייגט,
וואו די בענקעניש לעכצט
און די איינזאַמקייט שווייגט.

און צעזינגט זיך מיין ליד,
און צעווייגט זיך מיין האַרץ,
און צעווייגט זיך מיין וואָרט —
איז עס גלייך, ווי אַ רוף
פון מיין טונקעלן וואַלד,
ווי אין ווייטקייט אַ בריוו
אָהן אַ נאָמען און אָרט;
ווי אין מדבר אַ ברומ,
וואָס פאַרשווינדט אין פאַרשאַלט
ווי אַ שוין אין דער נאַכט,
וואָס פאַרנייט און פאַרשטראַלט.

איינגעהילט אין מיין קלייד,
גיי איך, שוויינגדיג, פאַרביי
אין מיין איינזאַמקייט — איינער.
נישט איך הער אייער לויב,
נישט מיך אַרט אייער שפּאַט, —
ווי אַ שטויב פאַר מיין טראַט
פאַרן בלומען, פאַרן צאָרניגע שטיינער.

איינזאמקייט

ווער ציט מיר דען זיין אָרים אויס
מיט זון אין ברוק?
ווער שליסט מיר אויפן שוואַרצן תהום
אַ גאַלדן ברוק?
ווער האָט מיט מיר אין שטומער נאַכט
אַ וואָרט גערעט?
און ווער דערמאָנט מיין נאָמען שטייִר
אין זיין געבעט?
די טירן שטייען אַלע פעסט פאַרמאַכט.
דער שלאָפֿלאָזער וואַכט אָפֿ אַזיין זיין נאַכט.
דער קראַנקער ליגט אַזיין געשמידט צום בעט,
און יעדער מורמאָט פאַר זיך זיין געבעט.
אָי, טריט געטראָטענע אין זאָמד פון ווייטן ווייט! ...
אָי, טריט פאַרשאַטענע אין וויסער איינזאַמקייט! ...

אויף אַרע גרינע בוימער זינגען
פויגל פיל.
אין יעדער שפאַרט און שפּעקטל גרילט
פאַר זיך אַ גריל.
פאַרבענקטע שטימען רופן, שרייען
אַהן אַ צאַל,
נאָר קיינער האָט קיין ענטפּער
אויף זיין קול.
דער טויבער הערט זיין אייגן שווייגן שמום.
דער בלינדער זעט זיין שוואַרצע נאַכט אַרום.
און יעדער איינציגער זיין שטערנדל פאַרמאַגט,
און יעדן איינציגן זיין טיפּער טרויער נאַגט.
אַי, טרערן מענשליכע אין אָבגרוגט פון דער צייט! ...
אַ, בערגלעך זאַמדיגע אין וויסטער איינזאַמקייט!

מיר אַרע וואַנדערן ביינאַנד
אין פישוף לאַנד,
צווישן יעדן שטייט אַ קאַרט
קרישטאָלן וואַנט,
אומזיסט דאָס שרייען, רופן, ברעכן
מיט געוואַלד, —
די טויבע וואַנט בלייבט אייביג
דורכזיכטיג און קאַרט.
דער הימל אויבן איז נאָר אָפּן ווייט,
און אונטער אים אין טיפּער איינזאַמקייט

דינא יעדערן זיין מונקעלער וועג צעשפרייט, —
דער בעמלער שרייב,
דער קיניג שווייגט און גייט...

ערינערונגען

ברייב שטיין און רו — מיט וואונדערליכע פינגער
בארירט מיך ווער ביים אַקסל און איך שטיי.
די שווערע לאַסט ווערט אומבעגרייפליך גרינגער
און זיסער ווערט דער אַלטער סיפער וויי.
אַ פאַרבן רייכער שמעטערדינגען קראַנץ
האַט מיך אַרומגערינגלט אין אַ טאַג.

— נעם אויף די געסט פון וואונדערלאַנד געקומען,
וואָס נאָר דער טרוים געפינט אַהין זיין שטעג, —
דאָס זיינען יענע גאַסס געבענשטע בלומען,
וואָס ס'האַט פאַרווייט די ליבע אויף דיין וועג.
אין גליק געבליט פאַרווערקט אין זאָרג אין גראַען,
ערשיינען זיי אין בענקענדיגע שעה'ען.

א דופטיג הויך פון פריש באטוישע פליטער
האָט פּרוּצלינג מיך ווי גלעמענדיג באַרירט,
גלייך עמיץ וואָרט מיט אַ פאַרליבטן ציטער
די צארטע האַנט אויף מיין געזיכט געפירט.
און אויף דער צויבער פלייטע פון מיין פירן
האָט שטייט די האַפּענונג גענומען שפּירן.

און אַלע גוטע ליבעסגעכט פון נעכטן
געקומען זיינען, טאַנצנדיג, פאַר מיר,
ווי שלאַנקע שיינע יונגפרויען, וואָס פלעכטן
אַ חופּה קראַנץ פאַר אַ פאַרליבטנס טיר
פון אַלע שמייכלען, בליקן, קושן, טרעדן,
באַהאַנגען מיט די גרעסטע פּריינגס שטערן.

אַ יענע גרויסע שטערן פון דערוואַכונג,
ווען ס'שווייגט דער וואַרד, די קוואַלן מורמלען נאָר,
ווען ס'שטראַמט דער נייער פּריינג אין די צווייגן,
צעפלעכטענדיג דער פּלעס יונגע האַר,
ווען פון די צניעות'דיג בלאַע שאַטן
קוקט דורך דאָס גליק, וואָס איז געווען פאַרבאַטן.

אַ שיינ דרינגט דורך. איך נידער אויף די קניען.
שפּרייט אויס די הענט פאַר דעם געגאַרטן גליק, —
דאָס איז די פרוי, די ווייסע גלידער גליען, —
דאָך פּרוּצלינג שמויסט מיך עמיצער צוריק.

די פלייטע שווייגט, די שמעטערדינגען פאלן
און ווערן ווי צערוגען אין די שמראלן.

— „ברייב שטיין און רו“ — מיט וואונדערליכע פינגער
האָט עמיץ מיר ביים אַקסל ווי באַרירט.
— ברייב שטיין און רו, דו שווער געפרובטער זינגער,
דיין צויבער פלייטע האָט דיך ניט פאַרפירט.
דער וועג צום לאַנד, וואו אַלץ נעמט ווידער גרינגען,
קאָן נאָר דער טרוים אין איינזאַמקייט געפינגען.

פאַרגיב זיי יאָ, פאַרגיב זיי ניט

פאַרניב זיי יאָ, פאַרניב זיי ניט, —
זיי טראַגן גרייך מיט דיר דעם יאָך
און שלעפּן זיך, ווי דו, נעשמידט,
דורך אַלע זיבן טעג פון וואָך.

ביי זייער וויג האָט אויך געבליט
דער ראָזינקעס און מאַנדלבוים,
און פאַלן זיי פון אַרבייט מיר —
דאַן רוישט ער נאָך אין זייער טרוים.

ער רוישט און שמעקט מיט שבת אויבסט,
אַ יעדער צווייג אין רוגליכט גליט, —
דאָרט זיצט די גאַלדנע פּאַווע שטיל,
די גאַלדנע פּאַווע פון דיין ליד.

זיי רוען דאן, ווי דו, אין ליכט
און בענקן גלייך, ווי דו, נאך גליק,
און וואכן זיי פון שלומער אויף —
איז קינדיש לויטער זייער בליק.

און די וואָס לויטערן ביי נאכט
און שמירן איין אין בלוט דאָס האַנט,
און די, וואָס האַנדלען מיט'ן לייב
און באַרן זיך אין שוואַרצן שאַנד;
און די, וואָס גייען דיר פארביי
און הויבן ניט די ברעמען אויף,
און די, וואָס קריכן אויף די קני
און בעטלען הויך אויף יעדן הויף, —

זיי קומען פון דיין טרוימען לאַנד,
זיי שמאַמען פון דיין טרוימען שטאָרט,
און פאַרן זיי אין שטייב פון טאָג —
דאן רופן זיי צום זעלבן נאָם.

איך בייט די וואוינונגען

איך בייט די וואוינונגען און בייט די ערמער
און וואַנדער, האָפּנדיג פון לאַנד צו לאַנד,
אַז טרעפן וועל איך נאָך אַמאָל מיין יונג
און שטאַרבן, קושנדיג איר צאַרמע האַנט.

עס שווימען טויזנטער פאַר מיר געזיכער
אין גרויסן שטורמדיגן מענטשנשאַנץ,
די שטיצע האָפענונג — זי מאַכט מיך ניכער,
די טיפע רואיקייט — זי מאַכט מיך גאַנץ.

עס ליגט די אייביקייט ביי מיר אין האַרצן
און וועבט די פעדעס פון מיין אַלטן טרוים,
און טרייסט און ווינקט-צו מיר מיט שטערן ווייטע
פון טיפן געפּלדיגן לעבנסטהום.

איך ווייס, עס דרעמלען נאָך אין זיינע געפלען
די גרינע אינזלען פונם ווייטן גליק,
און ס'רעכט אַנאָיסרייזער פאַר אַלע מענטשן,
וואָס וועט נאָך אומקערן מיין פרייד צוריק.

איך בייט די וואוינונגען און בייט די ערשער,
און וואַנדער, האַפּנדיג פון לאַנד צו לאַנד,
אַז טרעפן וועל איך נאָך אַמאָל מיין יונגט
און שטאַרבן, קישנדיג איר צארטע האַנט.

בטחון

א שטיצע נאכט.
א שטערן פארט
פון הימל מיך
און ווערט נישט באַלד ...
איך הייב מיין אויג
און ניג מיין קאָפּ;
מיין היטער וואַכט
און היט מיך אָפּ;
מיין היטער וואַכט,
מיין היטער וואַכט
און שיקט זיין גרום
מיר דורך דער נאכט.

דער וועג איז ווייט

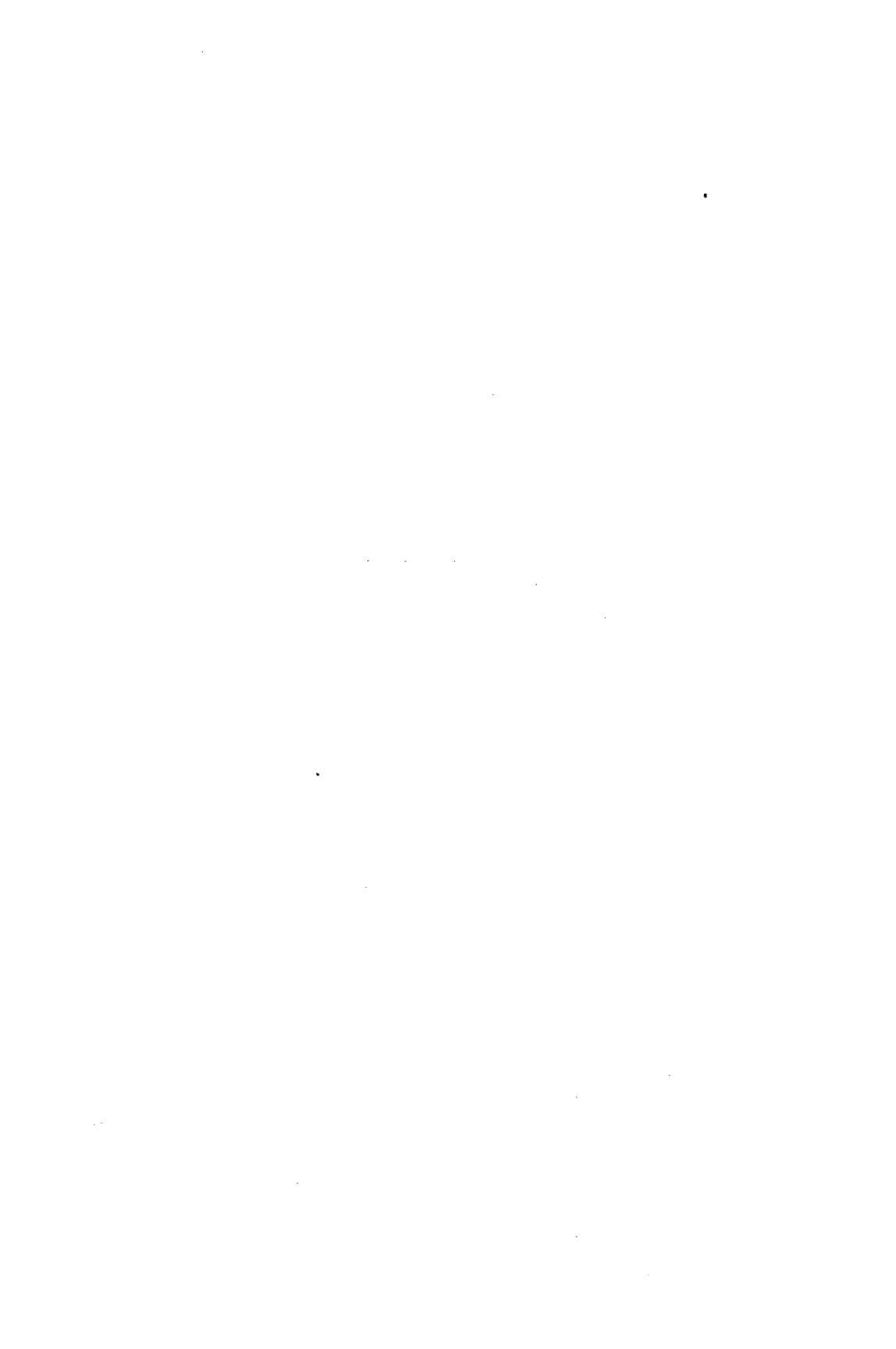
און איך בין מיד;
די שטיצע נאכט,
זי זינגט איר ליד:
פארטרוי דיין קאפ
מיין שטיצן שוים
און שראַף, און שראַף,
אויף מאַרגן דאָף —
דיין וועג צום סוף
איז ווייט און גרויס...

אַקאָרד

מסתמא, טייערע, דאַרף זיין אזוי...
מסתמא, טייערע, דאַרף זיין אזוי...
די ליבע היינטיג זיך אין שמיצן ווי,
די ליבע לייטערט זיך, ווערט קלאָר ווי שניי —
מסתמא, טייערע, דאַרף זיין אזוי...

באַהאַלט, מיין טייערע, דיין שמיצע טרער...
באַהאַלט, מיין טייערע, דיין שמיצע טרער, —
זי איז אַ באַלונג פאַר אַ האַרץ אַ שווער,
זי איז די שענסטע פּערץ פּונ'ם טיפּסטן מעער.
באַהאַלט, מיין טייערע, דיין שמיצע טרער...

א י נ ה א ל ט

זייטע	
9	מיין היים
12	די בעריאָזקע
14	עמיץ האָט זיך פאַרבענקט
16	ליטע
18	פאַרנאַכט
19	אין אַ לבנה נאַכט
21	* * *
23	פּרילינגס-טרויער
25	נאַכט-שטימונג
27	ווייסע נעכט
29	אין וואַלד
31	די סאַושעלקע
33	פּרילינג
35	האַרבסט-שטימונג
37	דער ערשטער שניי
41	פון אידישן געסל
42	יוגנט
43	תשעה באב
44	לעגענדע
47	אמר אביי
49	זכרונות
52	אַ רגע רו
57	אידיליע
60	חלומות
61	פאַרגעפיל
62	דערוואַרטונג
63	פאַרשוועכטע ליבע

65	דו ביזט אַוועק...
66	איך ווייס...
68	לעצטע גרוסן
69	אין וועג
71	אַ חלום
73	וואַנדערער טרוימען
75	האַרבסט זכרונות
77	האַרבסט
79	פון שוואַרצע נעכט אַ טרויער-צוג
81	ווען דו וועסט אַוועקגיין
83	ווידמונג
85	דאָס בלוט פון קדושים...
87	ווייסע פּרילינגס-בליטן
88	אויף די שטילע וועגן
90	ממעמקים
93	אַ חופּה ליד
95	די הייליגע בשורה
97	הייליגער טרויער
98	גלויבן
103	* * *
104	מיר וועלן פאַרבלייבן אין שול
106	געשטאַרבן דער לעצטער בעל-תפילה
108	וואו זאָל איך בעטן
1 0	אַ תפילה
112	פאַר אַ מאָנאַסטיר
114	צווישן די זאַנגען
117	שבת חזון
119	אַ צער פון טויזנט דורות...

זייטע	
120	פאָרויס איז גאַרנישטאָ...
121	פאַר דייען אַלטע חרבות...
122	לאָזט אונז ווייען...
124	פאַרשוועכטער שווייגן
126	גלאַט אַזוי
128	משיח
130	מיין פּאָלק
131	דאָס זיינען טייערע...
135	עלילת דם
144	דריי רויטע ליליעס
148	די אַנטלאָפענע כלה
153	צו באַדעקענס
155	די קעניגין מרים
158	דאָס פּוסטע וויגעלע
163	אַ וויג ליד
165	איינזאַמע
167	* * *
168	צוקונפט
170	און גרויס איז דער מדבר
171	עס ווערן געבאָרן חלומות...
173	אין דער פרעמד
175	איינגעהילט אין מיין קלייד
177	איינזאַמקייט
180	ערינערונגען
183	פאַרגיב זיי יאָ פאַרגיב זיי ניט
185	איך בייט די וואוינונגען
187	בטחון
189	אַקאָרד

